

Załącznik do uchwały NR XXIII /147 /2020
Rady Gminy Krościenko Wyżne
z dnia 29 grudnia 2020 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KROŚCIENKO WYŻNE
NA LATA 2021-2027**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	15
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	21
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	21
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	21
3. DEMOGRAFIA	22
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	24
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	24
6. GOSPODARKA	25
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	26
8. EDUKACJA I KULTURA	27
9. OCHRONA ZDROWIA.....	31
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	34
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	37
12. POMOC SPOŁECZNA.....	38
13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	52
14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY	53
15. BEZROBOCIE	56
16. BEZDOMNOŚĆ.....	60
17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	61
18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	67
19. SYTUACJA DZIECKA.....	72
20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	74
21. ANALIZA SWOT	79
III. PROGRAMOWANIE.....	90
1. MISJA.....	90
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	91
3. PROGNOZA ZMIAN	108
4. RAMY FINANSOWE.....	111
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	112
6. PROGRAMY I PROJEKTY	112
UWAGI KOŃCOWE.....	116

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne został przygotowany na lata 2021-2027. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, oraz **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały wskaźniki monitoringowe, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 41 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 52% kobiet i 46% mężczyzn, natomiast 2% uczestników badania nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (32%) oraz 46-55 lat i 56-65 lat (po 22%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku powyżej 65 lat (12%) oraz osoby w wieku 20-25 lat i 26-35 lat (po 5%), zaś najmniejszy odsetek wśród ankietowanych stanowiły osoby poniżej 20. roku życia (2%).

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 56% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (24%), a zdecydowanie mniej licznie

reprezentowani byli respondenci posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe (5%), natomiast 15% ankietowanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 69% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Krościenko Wyżne od urodzenia, a 24% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 16 do 37 lat, zaś czasu przebywania na terenie gminy nie określiło 7% ankietowanych. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
41	kobiety (52%)	36-45 lat (32%)	od urodzenia (69%)	wyższe (56%)
	mężczyźni (46%)	46-55 lat (22%)	od 16 do 37 lat (24%)	średnie (24%)
		56-65 lat (22%)		
		pow. 65 lat (12%)		
	brak deklaracji (2%)	26-35 lat (5%)	brak deklaracji (7%)	zasadnicze zawodowe (5%)
		20-25 lat (5%)		brak deklaracji (15%)
poniżej 20 lat (2%)				

Opracowanie własne

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 43 arkusze wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 65% kobiet i 35% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 36-45 (30%), a kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 46-55 lat (28%) i osoby w wieku 56-65 lat (19%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku powyżej 65 lat (6%) oraz osoby w wieku poniżej 20. roku życia, osoby w wieku 20-25 lat i osoby w wieku 26-35 lat (po 5%), natomiast 2% respondentów nie określiło przynależności do swojej grupy wiekowej. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
43	kobiety (65%)	poniżej 20 lat (5%)	od urodzenia (47%)	zasadnicze zawodowe (5%)
		20-25 lat (5%)		
	mężczyźni (35%)	26-35 lat (5%)	od 10 do 49 lat (26%)	średnie (28%)
		36-45 lat (30%)		
		46-55 lat (28%)	brak deklaracji (27%)	wyższe (58%)
		56-65 lat (19%)		
		pow. 65 lat (6%)		
		brak deklaracji (2%)		
				brak deklaracji (9%)

Opracowanie własne

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 1 ankiety wypełnionej przez dyrektora i pedagoga z placówki oświatowej funkcjonującej na terenie gminy Krościenko Wyżne.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: 1. „Unia innowacji”; 2. „Młodzież w drodze”, 3. „Europejska agenda cyfrowa”, 4. „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, 5. „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, 6. „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, 7. „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Dotychczas wieloletnie ramy finansowe (WRF) przyjmowano pięciokrotnie. Na mocy Traktatu z Lizbony WRF zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową. W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych określono w szczególności pułapy wydatków w obszernych kategoriach wydatków zwanych działami.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19, 27 maja 2020 r. zaproponowała **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia

2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. To inicjatywa KE nazywana w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego oparta jest na zrównoważonym i inteligentnym rozwoju gospodarczym oraz potencjale transgranicznym. Zgodnie ze Zaktualizowaną Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego z roku 2013 głównym celem województwa jest „Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego (...)”, które ma przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Województwa, wskazując wizję, cele rozwojowe oraz sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań, pełni rolę kierunkową i stanowi najważniejszy plan działania dla władz samorządowych. Dokument ten dla Podkarpacia zakłada 4 cele strategiczne, które zostały przypisane do głównych dziedzin: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka; kapitał ludzki i społeczny; sieć osadnicza; środowisko i energetyka.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach 2. celu strategicznego i precyzujących ten cel celów operacyjnych.

Cel strategiczny 2. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców.

Cele kierunkowe:

- Dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb i wyzwań przyszłości.
- Rozwinięty i efektywnie wykorzystany potencjał kulturowy regionu.
- Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne.
- Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie.
- Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.
- Zwiększenie aktywności ruchowej oraz rozwoju psychofizycznego społeczeństwa.

**Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego
na lata 2014-2020**

Przygotowanie Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa na lata 2014-2020 poprzedziła weryfikacja strategicznych celów rozwojowych województwa pod kątem ich zgodności z obranymi celami przez Polskę i celami Wspólnoty w Strategii Europa 2020. Zmiana przepisów prawnych wyższego szczebla spowodowała konieczność aktualizacji ww. Programu. W lutym 2016 r. przyjęto dokument uzupełniający RPO WP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych (SZOP).

Program wyznacza ramy interwencji dla działań wpisujących się w trzy priorytety określone w Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020. Cele i zakres wsparcia RPO WP są oparte na wyzwaniach rozwojowych nakreślonych w Umowie Partnerstwa oraz zapisach Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020. Po dokonaniu analizy potrzeb i potencjałów uwidaczniających się w sektorach objętych RPO WP ustalono następujące osie priorytetowe: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, cyfrowe podkarpackie, czysta energia, ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, infrastruktura komunikacyjna, spójność przestrzenna i społeczna, regionalny rynek pracy, integracja społeczna, jakość edukacji i kompetencji w regionie, pomoc techniczna.

Spośród ww. osi priorytetowych polityki społecznej dotyczą następujące: oś nr 6 (spójność przestrzenna i społeczna), oś nr 7 (regionalny rynek pracy), oś nr 8

(integracja społeczna), oś nr 9 (jakość edukacji i kompetencji w regionie). Dla tych osi priorytetowych wyszczególniono następujące cele szczegółowe:

- poprawa struktury zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach uzdrowiskowych;
- zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych w regionie;
- poprawa dostępności usług społecznych;
- ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych;
- zwiększenie dostępności edukacji przedszkolnej;
- poprawa warunków kształcenia zawodowego i ustawicznego;
- poprawa warunków edukacji ogólnokształcącej wspierającej kluczowe umiejętności;
- zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy;
- poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa;
- zwiększenie liczby nowo utworzonych, trwałych mikroprzedsiębiorstw;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób mających utrudniony dostęp do rynku pracy z powodu sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3;
- podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników;
- zwiększenie uczestnictwa w programach zdrowotnych zmierzające do utrzymania aktywności zawodowej;
- aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę ich zdolności do zatrudnienia;
- zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- zwiększenie dostępności usług zdrowotnych;
- wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji osób w niekorzystnej sytuacji oraz w dostarczaniu usług użyteczności społecznej w regionie;
- zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego;
- wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności,

- innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- wzrost kompetencji nauczycieli kształcenia ogólnego, w szczególności w zakresie wykorzystania TIK w nauczaniu;
 - wzrost kompetencji w obszarze TIK i języków obcych u osób dorosłych będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy;
 - wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół;
 - wzrost kwalifikacji osób dorosłych poprzez uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krośnieńskim na lata 2016-2025

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawowym dokumentem planowania strategicznego w sferze społecznej powiatu krośnieńskiego i jest istotnym etapem budowy programu rozwoju w oparciu o zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju. W strategii zawarto misję rozwoju: „Zaspokajanie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój Powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym” oraz wyznaczono poniższe cele strategiczne i operacyjne.

Cel strategiczny 1. Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.
2. Wspieranie rodzin i rozwój różnych form pieczy zastępczej.
3. Objęcie pomocą i wsparciem w procesie usamodzielnienia się wychowanków pieczy zastępczej i innych instytucji.

Cel strategiczny 2. Rozwój systemu wspierania osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych.

Cele operacyjne:

1. Sprawny system pomocy instytucjonalnej.
2. Promowanie pozytywnych zachowań wobec starości, zwłaszcza wśród młodzieży.

Cel strategiczny 3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.
2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
3. Ochrona i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4. Ograniczanie zjawiska bezrobocia poprzez odpowiednią politykę rynku pracy w Powiecie Krośnieńskim.

Cele operacyjne:

1. Skuteczna aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych – rozwój mobilności zawodowej i przestrzennej.
2. Intensyfikacja działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy w powiecie.
3. Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich w kierunkach zgodnych z oczekiwaniami rynku pracy.
4. Integracja społeczna i adaptacja zawodowa osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Cel strategiczny 5. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych różnymi uzależnieniami.

Cele operacyjne:

1. Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężyć trudności życiowe, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.
2. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy.
3. Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniem.

Cel strategiczny 6. Udoskonalenie funkcjonowania instytucji pomocy społecznej powiatu oraz propagowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia Rozwoju Gminy Krościenko Wyżne do roku-2025

W celu zapewnienia stałego zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Krościenko Wyżne dla poprawy jakości życia mieszkańców określono następującą misję: „Gmina Krościenko Wyżne położona nad rzeką Wisłok

w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Krosna zapewnia dogodne warunki dla realizacji potrzeb i aspiracji tutejszych mieszkańców, sprzyja zachowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz jest atrakcyjnym miejscem lokalizacji przedsiębiorstw.” W pracach nad strategią wyodrębnione zostały trzy obszary funkcjonowania gminy:

Obszar I: Zaspokojenie potrzeb mieszkańców.

Obszar II: Zasoby i potencjały gminy.

Obszar III: Gospodarka i promocja gminy.

Dla Obszaru I wytyczono cel strategiczny – Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców gminy – oraz sformułowano poniższe cele operacyjne:

- 1.1. Obniżenie poziomu bezrobocia.
- 1.2. Zabezpieczone możliwości schronienia dla osób/rodzin będących w sytuacji kryzysowej.
- 1.3. Wzrost porządku i bezpieczeństwa publicznego.
- 1.4. Ograniczenie zjawisk patologicznych w rodzinach.
- 1.5. Poprawa skuteczności systemów ostrzegania w sytuacjach kryzysowych.
- 1.6. Poprawa bezpieczeństwa na drogach.
- 1.7. Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej wraz z dostępną bezpłatną rehabilitacją na terenie gminy.
- 1.8. Poprawa stanu i funkcjonalności bazy lokalowej podstawowej opieki zdrowotnej.
- 1.9. Poprawa jakości życia osób wymagających wsparcia w ramach pomocy społecznej.
- 1.10. Poprawa warunków do uprawiania sportu i rekreacji.
- 1.11. Wzrost jakości oferty edukacyjnej.
- 1.12. Szeroka, atrakcyjna oferta kulturalna gminy.
- 1.13. Podniesienie poziomu aktywności społecznej mieszkańców.
- 1.14. Ograniczenie zjawiska wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności we wdrażaniu strategii, osiągnięcia w jej realizacji, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować, a także te, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności we wdrażaniu strategii:

- brak możliwości stworzenia wystarczającej liczby miejsc pracy dostosowanych do predyspozycji i umiejętności osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo,
- brak zaplecza lokalowego na stworzenie mieszkań socjalnych, komunalnych,
- brak zaplecza na stworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- brak wystarczającej motywacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do zmiany swojej obecnej sytuacji życiowej.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- pomoc osobom bezrobotnym i biernym zawodowo w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych poprzez organizację szkoleń, kursów i staży współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej,
- organizacja programu aktywizacji i integracji osób bezrobotnych przy współdziałaniu z Powiatowym Urzędem Pracy,
- organizacja prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych mieszkańców gminy, będących jednocześnie beneficjentami świadczeń z pomocy społecznej,
- świadczenie pracy socjalnej poprzez m.in. organizacje doradztwa zawodowego, pomoc w znajdowaniu ofert pracy, motywowanie do podjęcia nauki i uczestnictwa w kursach, łagodzenie konfliktów w rodzinach i społecznościach lokalnych bądź sąsiedzkich, motywowanie do zmiany swojego stylu życia oraz podjęcia terapii i leczenia, reprezentowanie interesów mieszkańców w różnych organizacjach i instytucjach, opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
- pomoc materialna i rzeczowa dla osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji finansowej i bytowej,
- systematyczna współpraca z instytucjami samorządowymi, pozarządowymi, przedsiębiorcami, wymiarem sprawiedliwości oraz społecznością lokalną,
- organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć muzycznych, plastycznych, turniejów sportowych, festynów, wycieczek i programów profilaktycznych,
- stworzenie placów zabaw,
- udzielanie osobom i rodzinom pomocy psychoterapeutycznej, psychologicznej i prawnej,
- wsparcie materialne i usługowe skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych,

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez część kadry Ośrodka Pomocy Społecznej.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii

W trakcie wdrażania zapisów strategicznych nie udało się zrealizować następujących przedsięwzięć:

- pozyskać inwestorów oraz wsparcia małej i średniej przedsiębiorczości,
- utworzyć w gminie mieszkań komunalnych i socjalnych,
- podjąć działań w kierunku utworzenia w gminie ośrodka kultury,
- zwiększyć dostępności kształcenia integracyjnego w gminie,
- pozyskać wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu,
- zwiększyć dotację budżetową dla SPG ZOZ, dla których gmina jest organem założycielskim, na realizację zadań określonych w ustawie o zakładach opieki zdrowotnej,
- podjąć działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanów zdrowia mieszkańców (w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych).

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania

Do przedsięwzięć, które w przyszłości należałoby kontynuować oraz podejmować, należą:

- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- promowanie aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększenie dostępności kształcenia, rehabilitacji i usług dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie współpracy instytucji samorządowych przedsiębiorców organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej w celu tworzenia alternatywnych form wsparcia i zatrudnienia dla mieszkańców,
- utworzenie dla mieszkańców lokali socjalnych na terenie gminy.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane

W trakcie wdrażania poprzednich strategii zrealizowano następujące programy i projekty wynikające z ich zapisów:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (celem głównym programu jest: zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień; zmniejszenie rozmiarów już istniejących problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie; zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z nimi. Cele szczegółowe programu to: zmniejszenie kosztów społecznych nadużywania alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia, w tym działania integrujące psychoprofilaktykę z aktywnością sportowo-rekreacyjną; zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla uzależnionych i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży; udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; zmiana zachowania i postaw mieszkańców z terenu gminy w sytuacjach związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie; ograniczenie dzieciom i młodzieży dostępności do alkoholu oraz interwencja w związku z naruszeniem zakazu reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży; podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych).

Cele główne i szczegółowe programu są zgodne z kierunkami działań określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i dostosowane są do potrzeb społeczności lokalnej; beneficjentami programu są: mieszkańcy gminy Krościenko Wyżne, a w szczególności: osoby uzależnione od alkoholu; osoby pijące ryzykownie; osoby pijące szkodliwie; dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem); rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym),

- wyrównywanie szans uczniów Publicznego Gimnazjum w Krościenku Wyżnym (cel: osłabienie istniejących barier równości poprzez przekazywanie młodzieży niestereotypowej wiedzy oraz pokazanie szerokiego niezależnego od płci spektrum możliwych wyborów życiowych; beneficjenci: uczniowie ze zróżnicowanych środowisk wiejskich, mających różne zdolności i umiejętności w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, różną świadomość ekologiczną),
- zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży (cel: ochrona młodzieży przed patologią, ograniczenie zniszczeń w obiektach publicznych; beneficjenci: młodzież wskazana przez szkołę i pedagoga szkolnego, członkowie drużyn harcerskich),

- biegi dla dzieci i młodzieży oraz bieg uliczny – pożegnanie lata (cel: popularyzacja biegania jako najprostszej formy aktywności ruchowej, promocja gminy Krościenko Wyżne, integracja środowiska biegaczy; beneficjenci: sekcje lekkoatletyki klubów sportowych z całej Polski, dzieci i młodzież z terenów gminy Krościenko Wyżne i okolic, rodzice w roli opiekunów i kibiców),
- „Tańczyć każdy może” (cel: terapia pedagogiczna poprzez taniec; beneficjenci: uczniowie z zaburzeniami psychoedukacyjnymi i nadpobudliwością psychoruchową i ich rodziny),
- utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym (w 2019 r. gmina wnioskuje o środki na Ministerialny Program „Asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej”. Od 2020 r. program ten jest realizowany, korzysta z niego 14 osób. Kierowany jest głównie do osób niepełnosprawnych, ma na celu aktywizację społeczną, pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego, usprawnienie osób niepełnosprawnych i zapewnienie im opieki. Na terenie gminy powstał Klub Seniora, który czynnie bierze udział w życiu społecznym gminy poprzez organizowanie imprez kulturalno-społecznych, kultywowanie tradycji, podnoszenie sprawności osób starszych poprzez ich udział w zajęciach rekreacyjno-rehabilitacyjnych,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie (gmina podjęła działania zmierzające do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez remont ulic i dróg, tworzenie nowych przejść dla pieszych, montaż progów zwalniających, oświetlenia).

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny

Mieszkańcom gminy udzielane jest stałe wsparcie w formie pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, prawnej i socjalnej.

Działania ocenione najwyżej:

- Profilaktyka uzależnień oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.

Działania ocenione najniżej:

- pozyskiwanie inwestorów oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości,
- powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych,
- podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie ośrodka kultury,
- zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie,
- pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu,
- zwiększenie dotacji budżetowych dla SPG ZOZ, dla których gmina jest organem założycielskim, na realizację zadań określonych w ustawie o zakładach opieki zdrowotnej,
- podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanów zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Krościenko Wyżne to gmina wiejska położona w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, w obrębie północno-wschodniej części powiatu krośnieńskiego. Zajmuje obszar 16,33 km², co stanowi 1,77% powierzchni powiatu, i jest jedną z dziesięciu powiatowych jednostek terytorialnych. Obszar gminy graniczy z gminami: Miejsce Piastowe (na południu), Korczyna (na północy i wschodzie), z powiatem grodzkim Krosno (na zachodzie), Haczów (z powiatu brzozowskiego – na wschodzie). Siedziba władz gminy znajduje się w Krościenku Wyżnym.

W granicach gminy położone są dwa sołectwa: wieś gminna Krościenko Wyżne (4 482 mieszkańców) i Pustyny (1 130 mieszkańców).

Na terenie gminy działa 7 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych. Wiejska gmina Krościenko Wyżne, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Czarnorzecko-Strzyżowska Lokalna Grupa Działania.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Krościenko Wyżne pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodnie położenie geograficzne i komunikacyjne (w niewielkiej odległości od miasta powiatowego Krosna) oraz walory przyrodnicze, krajobrazowe i zabytki. Duże znaczenie badani przywiązywali także do dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej i drogowej, bliskości szlaków komunikacyjnych oraz dbałości o estetykę gminy. Wśród atutów wymieniono też niewielki obszar gminy, dobrą współpracę władz z mieszkańcami oraz stwarzanie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Respondenci zwrócili również uwagę na stały, dynamiczny rozwój, racjonalnie prowadzoną politykę społeczną, docenili także organizowane cyklicznie imprezy i wydarzenia integrujące lokalną społeczność.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje, niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy oraz nieefektywne pozyskiwanie dotacji i subwencji. Za równie istotną kwestię ankietowani uznali brak miejsc pracy na terenie gminy. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę lokalnych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie (zgodne z wykształceniem i aspiracjami mieszkańców) oraz zbyt niskie wynagrodzenia pracowników. Za równie istotną kwestię ankietowani uznali trudności z przygotowaniem i uzbrojeniem terenów inwestycyjnych, brak Gminnego Ośrodka Kultury oraz zbyt dużą odległość do miasta wojewódzkiego i autostrady A4. Według niektórych badanych duży problem stanowi niewielka aktywność społeczna mieszkańców, konflikty międzyludzkie oraz opór części społeczności lokalnej przed realizacją projektów modernizujących gminę.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (przebudowa dróg i mostu nad Wisłokiem, budowa chodników i oświetlenia), stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i pozyskanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również doinwestowanie placówek edukacyjnych (remont szkoły i hali sportowej, budowa stołówki szkolnej), zapewnienie dostępu do lekarzy specjalistów, gabinetu rehabilitacyjnego i laboratorium analitycznego, modernizację budynku biblioteki oraz utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury.

Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też organizowanie atrakcyjnych imprez masowych, wytyczanie ścieżek rowerowych, budowę placów zabaw i obiektów rekreacyjno-sportowych, usprawnienie komunikacji publicznej oraz rozwój i promocję agroturystyki. Wspomniano również o inwestycjach w ochronę środowiska, budownictwo jednorodzinne i rozwój energetyki odnawialnej, a także o poprawie estetyki (budowa bulwarów nad Wisłokiem), większej dbałości o czystość na terenie gminy oraz zwiększeniu bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 5 621 osób, wśród których było 2 810 kobiet, które stanowiły 49,99% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 344 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach

2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy ulegała niewielkim wahaniom. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym malała, natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy z roku na rok wzrastała.

W latach 2017-2019 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą dodatnią. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie spadało, w latach 2017-2018 było dodatnie, natomiast w 2019 r. było ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 135	1 127	1 107
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 580	3 574	3 562
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	917	936	952
ogółem	5 632	5 637	5 621

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	54	56	55
liczba zgonów	44	54	47
przyrost naturalny	+10	+2	+8

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba zameldowanych osób spoza gminy	56	70	50
w tym z zagranicy	–	–	–
liczba osób wymeldowanych poza gminę	45	67	74
w tym za granicę	–	–	–
saldo migracji ogółem	+11	+3	-24

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań,

co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Sieć wodociągowa w gminie Krościenko Wyżne jest dość dobrze rozwinięta, zaopatruje w wodę blisko 76% mieszkańców. Z sieci kanalizacyjnej mogą korzystać wszyscy mieszkańcy. Gmina korzysta z 3 oczyszczalni ścieków. Całość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest zarządzana i utrzymywana w stanie ciągłości świadczenia usług dostawy wody i odbioru ścieków przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Krośnie. Gmina jest zgazyfikowana na poziomie 77%. Na jej terenie zlokalizowane są sieci gazowe średniego, niskiego i wysokiego ciśnienia. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	40
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	4 253
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	73
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	5 646
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	3
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	11
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	58
liczba przyłączy sieci gazowej	1 533
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	30,5
w tym długość dróg gminnych (w km)	18,5

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Krościenko Wyżne posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg komunikacji kołowej, odpowiadającej strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz gminy i jej powiązaniom zewnętrznym. Długość dróg publicznych w gminie wynosi

ogółem 30,5 km (w tym drogi gminne 18,5 km). Przez teren gminy przebiega droga krajowa Nr 19 Rzeszów – Barwinek, umożliwiająca komunikację międzynarodową. Drogi powiatowe stanowią uzupełnienie podstawowego szkieletu komunikacyjnego gminy. Mają one znaczenie lokalne oraz stanowią połączenia z miejscowościami położonymi w sąsiednich powiatach.

Na terenie gminy znajdują się 3 odcinki dróg powiatowych (Nr 1967R – Korczyzna – Krościenko Wyżne (ulica Marynkowska), Nr 1971R – Krościenko Wyżne – Iskrzynia (ulica Północna) i Nr 1973R – Krosno – Iskrzynia (ulica Kasztanowa, ulica Południowa, ulica Brzozowska) łączące Krosno z powiatem brzozowskim. W południowej części Krościenka Wyżnego na krótkim odcinku przebiega linia kolejowa PKP. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w Targowiskach w gminie Miejsce Piastowe lub w Krośnie.

W gminie funkcjonują linie autobusowe obsługiwane przez Miejską Komunikację Samochodową Krosno.

Gmina Krościenko Wyżne położona jest w odległości ok. 56 km od Rzeszowa (siedziby władz administracji państwowej i samorządowej województwa podkarpackiego), ok. 7 km od Krosna (siedziby władz powiatu krośnieńskiego), ok. 83 km od Tarnowa i ok. 18 km od Brzozowa.

6. GOSPODARKA

Gmina Krościenko Wyżne jest gminą o charakterze rolniczym. Na jej terenie dominuje sektor niewielkich indywidualnych gospodarstw rolnych, stanowiący źródło utrzymania znacznej części ludności. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy wynosi ponad 85%, zaś lasy stanowią zaledwie 5% jej terenu. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	1 633
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	1 393
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	82
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	158

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W gminie występują gleby dobre, średnio dobre i średnie klasy III i IV użytków rolnych o głębokim i dobrze wykształconym poziomie próchnicznym, zasobne w podstawowe składniki pokarmowe. W większości gospodarstw produkcja ma wciąż

wszechstronny, niewyspecjalizowany charakter. Dominuje uprawa roślin okopowych, głównie ziemniaków oraz zbóż, a w produkcji zwierzęcej chów drobiu, bydła i trzody chlewnej.

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy rosła. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Krościenko Wyżne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej (według stanu na koniec roku)	260	293	320

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Na koniec 2019 r. w ewidencji gminnej było zarejestrowanych 320 podmiotów gospodarczych. Według danych statystycznych GUS-u w 2019 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw (127). Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były budownictwo (99), przetwórstwo przemysłowe (97) oraz transport i gospodarka magazynowa (45).

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2017-2019:

Tabela 9. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019

inwestycje
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa budynku użyteczności publicznej w Pustynach; 2. Budowa parkingu budynku użyteczności publicznej w Pustynach; 3. Budowa oświetlenia drogowego.

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

W 2019 r. gmina Krościenko Wyżne nie posiadała w swoich zasobach ani mieszkań komunalnych, ani mieszkań socjalnych. W 2019 r. oddano do użytkowania na terenie gminy 1 budynek niemieszkalny użyteczności publicznej o łącznej powierzchni użytkowej 400 m².

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. Tej

formy wsparcia udziela Gmina Krościenko Wyżne. W 2019 r. dodatki mieszkaniowe nie były wypłacane.

8. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Krościenko Wyżne funkcjonuje 5 placówek systemu oświaty, w tym 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza, 3 placówki wychowania przedszkolnego oraz 1 szkoła podstawowa. Dane na temat żłobków, przedszkoli i szkół w gminie oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 10. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	1	13	3
w tym prowadzone przez gminę	0	0	0
w tym prowadzone przez inne podmioty	1	13	3

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	3	197	14
w tym przedszkola	2	153	12
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	1	44	2

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	1	350	57
szkoły ponadpodstawowe	0	0	0

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 13. Wykaz placówek opiekuńczych, przedszkolnych i oświatowych działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Centrum Opieki i Rozrywki Dziecięcej	ul. Północna 275, 38-422 Krościenko Wyżne
2.	Samorządowe Przedszkole im. Wandy Chotomskiej	ul. Południowa 11, 38-422 Krościenko Wyżne

3.	Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP pw. Św. Józefa	ul. Szkolna 36, 38-422 Krościenko Wyżne
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Krościenku Wyżnym	ul. Południowa 34, 38-422 Krościenko Wyżne

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminna Biblioteka Publiczna w Krościenku Wyżnym wraz z filią w Pustynach. Służy ona zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, oświatowych i informacyjnych mieszkańców gminy. Jej podstawowym zadaniem jest gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów. Zapewnia mieszkańcom atrakcyjny księgozbiór, bezpłatny dostęp do Internetu oraz ofertę kulturalno-edukacyjną.

Koło Gospodyń Wiejskich w Krościenku Wyżnym i w Pustynach jest dobrowolną, samorządną, społeczną organizacją kobiet wiejskich, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich. Celem Koła jest m.in. prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej i oświatowo-kulturalnej w środowiskach wiejskich, prowadzenie działalności na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich, reprezentowanie interesów środowiska kobiet wiejskich wobec organów administracji publicznej oraz rozwój kultury ludowej, w tym w szczególności kultury lokalnej i regionalnej.

Dzięki inicjatywie Koła Gospodyń Wiejskich powstała w gminie w 1993 r. Izba Muzealna. Została ona urządzona w budynku z drzewa modrzewiowego pozostałego po rozbiórce starego kościoła w 1911 r. Obecnie w trzech pomieszczeniach prezentowane są w niej eksponaty związane z historią i kulturą wsi. Zobaczyć można m.in. wyposażenie tradycyjnej chaty z licznymi przedmiotami codziennego użytku, dawne narzędzia rolnicze, stroje ludowe, a także archiwalia związane z funkcjonowaniem miejscowej szkoły.

Na terenie gminy funkcjonuje Kapela Ludowa „Krościeniacy”, której celem jest kultywowanie i propagowanie starych i ulegających częściowo zapomnieniu piosenek, przyśpiewek oraz melodii ludowych z rejonu podkarpacia oraz najbliższej okolicy gminy. Kapelę tworzą bardzo dobrze przygotowani muzycznie miłośnicy i pasjonaci twórczości folklorystyczno-ludowej. Kapela uczestniczy w życiu kulturalnym gminy i reprezentuje ją na zewnątrz.

Przy Urzędzie Gminy działa Gminna Orkiestra Dęta. Swoimi występami uświetnia święta państwowe i kościelne oraz różnego rodzaju imprezy

okolicznościowe. Za swoją działalność orkiestra była wielokrotnie odznaczana, m.in. w 2011 r. została uhonorowana odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi też Stowarzyszenie Kulturalne „DĘBINA”. Organizuje ono m.in. coroczny Koncert Kolęd oraz wydaje mający duże znaczenie dla integracji społeczności lokalnej miesięcznik „Dębina”.

W ramach obszaru kultury na terenie gminy działają również: Kółko Teatralne (przy Publicznej Szkole Podstawowej w Krościenku Wyżnym), Chór „Canto Divino” (przy parafii pw. św. Marcina w Krościenku Wyżnym) oraz zajęcia opiekuńczo-wychowawcze prowadzone w formie dwóch klubów młodzieżowych, a także zajęć szachowych i warsztatowych oraz zajęć muzycznych itp.

Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	0	0	0
świetlice, zajęcia muzyczne i szachowe	4	60	4
biblioteki i filie	1 + 1 filia	13 402	4
muzea, skanseny	1	dostępny dla zwiedzających	funkcja pracownika pełniona społecznie

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2019 r.

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminna Biblioteka Publiczna w Krościenku Wyżnym	ul. Południowa 11, 38-422 Krościenko Wyżne
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Krościenku Wyżnym filia Pustyny	ul. Centralna 13, 38-422 Krościenko Wyżne
3.	Izba Muzealna	ul. Brzozowska 2, 38-422 Krościenko Wyżne

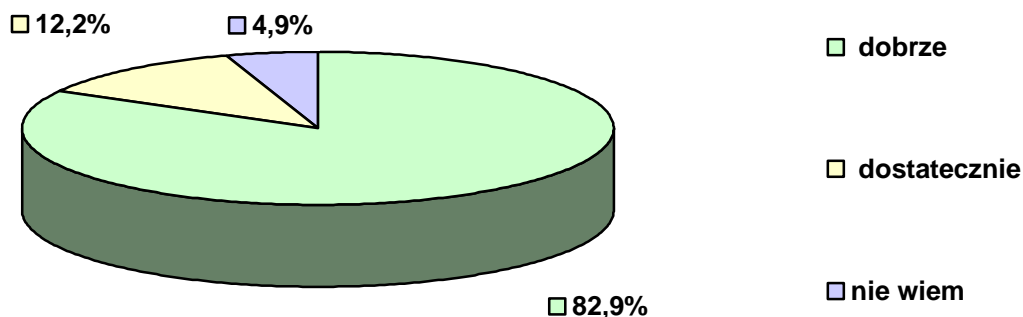
Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili ofertę edukacyjną szkoły w gminie. Według 82,9% ankietowanych jest ona dobra, a kolejne 12,2% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Prawie 5% pytanych miało trudności z odniesieniem się do tej kwestii. Nikt z badanych nie stwierdził, że jest ona

niedostateczna. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkoły w gminie?

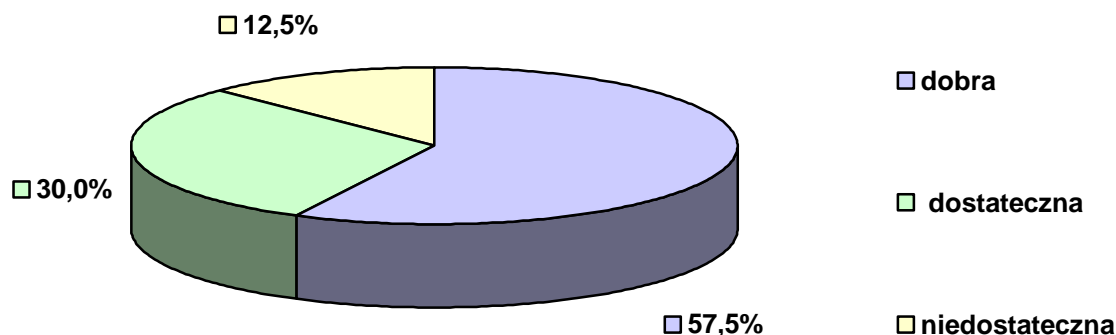
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to prawie 83% respondentów stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednocześnie niespełna 5% badanych nie podziela tej opinii. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 12,2% ankietowanych.

Według 53,7% ankietowanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Brak żłobka jest natomiast problemem dla 22% badanych. Wysoki odsetek (24,4%) respondentów nie potrafił wypowiedzieć się w tej kwestii.

Zdecydowana większość (87,5%) ankietowanych oceniła obecną ofertę kulturalną pozytywnie. Przeciwnego zdania było 12,5% badanych. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Krościenko Wyżne w 2019 r. funkcjonowały: 1 publiczny zakłady opieki zdrowotnej, 5 prywatnych praktyk lekarskich oraz 1 apteka. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	1
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	0
liczba prywatnych praktyk lekarskich	5
liczba aptek i punktów aptecznych	1

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Gmina charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach, jak np. Krosno.

Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i pielęgniarskich, aptek i sklepów medycznych w gminie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, praktyk lekarskich i pielęgniarskich, aptek i sklepów medycznych w gminie w 2019 r.

lp.	podmiot	adres
1.	Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Szkolna 13, 38-422 Krościenko Wyżne
2.	Prywatna Praktyka Specjalistyczna Dariusz Sobieraj	ul. Kasztanowa 33D, 38-422 Krościenko Wyżne
3.	Centrum Medyczne Rafał Marosz Kardiolog	ul. Kasztanowa 2B, 38-422 Krościenko Wyżne
4.	Prywatny Gabinet Ginekologiczny Andrzej Jureńko	ul. Grunwaldzka 11, 38-422 Krościenko Wyżne
5.	Gabinet Stomatologiczny Maria Marosz	ul. Kasztanowa 2B, 38-422 Krościenko Wyżne
6.	Gabinet Stomatologiczny Małgorzata Pojnar	ul. Centralna 5, 38-422 Krościenko Wyżne
7.	Poradnia Logopedyczna „Cordis” Anna Folta-Półchłopek	ul. Brzozowska 1 a, 38-422 Krościenko Wyżne
8.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarek Bernadetta Folta	ul. Brzozowska 14, 38-422 Krościenko Wyżne
9.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarek Dorota Frydrych	ul. Południowa 298, 38-422 Krościenko Wyżne
10.	Apteka „Werbena Bis”	ul. Szkolna 6, 38-422 Krościenko Wyżne
11.	Natural-Med. Sklep zielarski i medyczny	ul. Parkowa 2, 38-422 Krościenko Wyżne

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jej terenie. Poniżej zamieszczono tabele z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród osób korzystających z opieki medycznej Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym w 2019 r.

Tabela 18. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
niedokrwistość	4
choroby tarczycy	2
cukrzyca	1
otyłość	2
padaczka	1
dziecięce porażenie mózgowie	3
alergia – dychawica oskrzelowa	4
zniekształcenie kręgosłupa	1
choroby układu moczowego	1
wady rozwojowe – aberracje chromosomowe	1
wady rozwojowe – inne	4

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej diagnozowano niedokrwistość, alergię – dychawicę oskrzelową oraz wady rozwojowe. Wśród dorosłych najczęściej diagnozowano choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej oraz choroby układu krążenia. Nieco rzadziej przewlekłe choroby układu trawiennego i cukrzycę.

Tabela 19. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat z gminy w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	29
choroby tarczycy	23
cukrzyca	69
niedokrwistość	22
choroby obwodowego układu nerwowego	16
choroby układu krążenia	278
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	28
przewlekłe choroby układu trawiennego	32
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	381

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi w Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym.

Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.

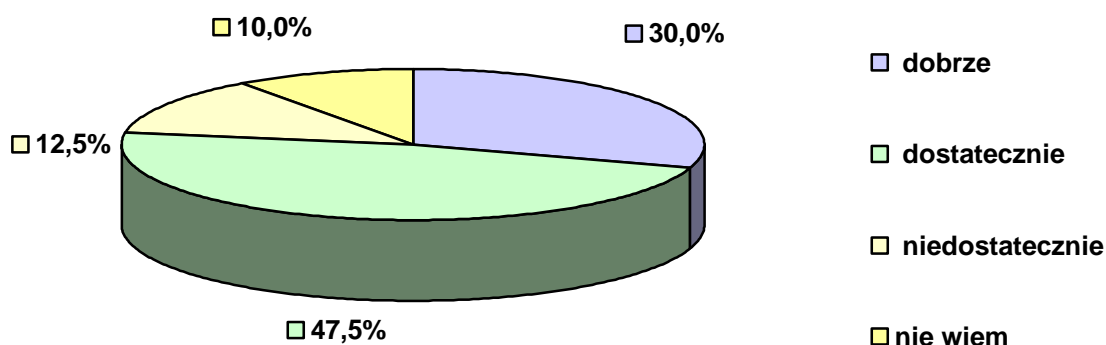
forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	465
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	0
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	349
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	199

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

W 2019 r. w gminie Krościenko Wyżne w Zakładzie Opieki Zdrowotnej poradami profilaktycznymi zostało objętych 465 dzieci do lat 3. Wizyt profilaktycznych pielęgniarek i położnych u dzieci do 1. roku życia nie odnotowano. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 349 dzieci i młodzieży, w tym 199 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców została oceniona pozytywnie. Zdaniem 47,5% ankietowanych jest ona dostateczna, z kolei 30% respondentów

stwierdziło, że jest ona dobra. Jednak 12,5% badanych uznało ją za niedostateczną. Opinii w tej kwestii nie wyraziło 10% pytanych.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Krościenko Wyżne służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składa się 7 obiektów (m.in. stadion piłkarski, kompleks „Orlik 2012”, boiska wielofunkcyjne, hala sportowa), a także sala gimnastyczna w szkole, plenerowa siłownia zewnętrzna oraz place zabaw w Krościenku Wyżnym i Pustynach.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmuje się również Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz 4 działające na jej terenie kluby sportowe i stowarzyszenia. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawierają poniższe tabele.

Tabela 21. Sport i rekreacja w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	7
kluby sportowe	4
w tym uczniowskie kluby sportowe	0

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 22. Wykaz obiektów rekreacyjno-sportowych oraz klubów sportowych na terenie gminy w 2019 r.

lp.	obiekty sportowe	adres
1.	Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji (siłownia w budynku oraz świetlica sportowo-rekreacyjna)	ul. Sportowa 17, 38-422 Krościenko Wyżne
2.	Stadion Piłkarski	
3.	Kompleks „Orlik 2012”	
4.	Plenerowa Siłownia Zewnętrzna	
5.	Boisko Wielofunkcyjne	
6.	Hala Sportowa	
lp.	stowarzyszenia	
1.	GKS Wisłok Krościenko Wyżne	
2.	LKS Orzeł Pustyny	
3.	Klub Tenisa Stołowego Krościenko Wyżne	
4.	Stowarzyszenie Aktywnej Promocji Sportu i Kultury „APSiK” w Krościenku Wyżnym	

5. Klub Biegacza Krościenko Wyżne GOSiR

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy jest częścią mezoregionu Pogórza, ten zaś jest umiejscowiony w obrębie makroregionu Karpat Zachodnich. Gmina Krościenko Wyżne leży w obrębie Dołów Jasielsko-Sanockich, czyli śródgórskiego obniżenia, a dokładniej w ich rozległej części noszącej nazwę Kotliny Krośnieńskiej. Kotlina ta w kierunku wschodnim łączy się z sąsiednią Kotliną Zarszyńską, a w kierunku zachodnim – z Kotliną Jasielską. Gmina usytuowana jest po obu stronach rzeki Wisłok, która przepływa przez całą długość miejscowości Krościenko Wyżne, dzieląc ją na dwie strony – północną i południową. Strona północna charakteryzuje się licznymi wzgórzami i pagórkami. Równolegle do biegu rzeki ciągnie się pasmo Góry Marynkowskiej o wysokości bezwzględnej 330 m. Z tego najwyższego punktu w Krościenku Wyżnym rozciąga się widok na całą gminę, sąsiednie wsie, Krosno, Prządki i zamek Kamieniec w Odrzykoniu oraz na Górę Cergową i inne szczyty Beskidu Niskiego.

Warunki przyrodnicze, walory krajobrazowe, a także dobrze rozwinięta baza sportowa sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i aktywnej turystyki (zwłaszcza rowerowej i pieszej).

Na terenie gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu oraz pomniki przyrody, m.in.:

- Neogotycki kościół pw. Św. Marcina z lat 1908-1910, według projektu Teodora Talowskiego, z witrażami Stefana Matejki oraz polichromią Jana Henryka Rosena z 1936 r.,
- Zespół parkowo-dworski z XVII wieku, w którym gościli: Aleksander Fredro, Seweryn Goszczyński oraz Wincenty Pol,
- Izba muzealna odremontowana w 2014 r. z eksponatami związanymi z historią i kulturą wsi,
- Pomnik obchodów grunwaldzkich z 1910 r., odnowiony w 2010 r. dla uczczenia 600-lecia bitwy,
- Murowana kapliczka Najświętszego Serca Jezusowego z lat 1840-1859,
- Kapliczka św. Jana Nepomucena,
- Kapliczka w pniu drzewa, przy której znajduje się pomnik nagrobny Cecylii z Fredrów Jabłonowskiej, oraz makieta drewnianego kościoła wykonana w skali 1:50,
- Pomnik pamięci rodaków walczących o niepodległość w latach 1918-1920,

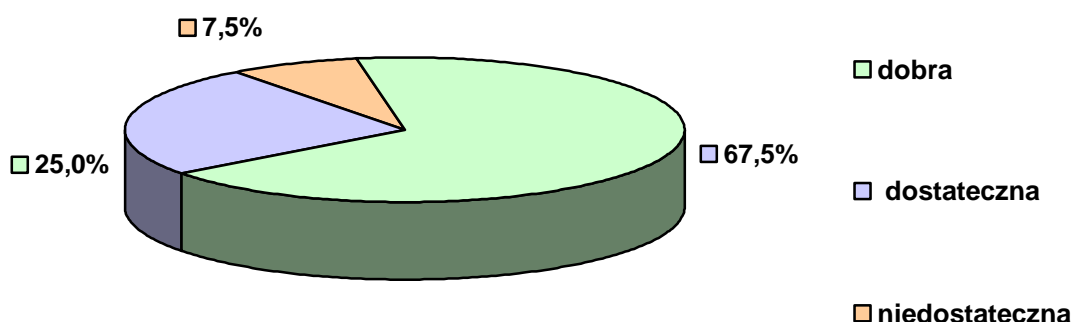
- Krzyż zwycięstwa na szczycie Góry Marynkowskiej,
- Punkt widokowy na szczycie Góry Marynkowskiej z widokiem na Beskid Niski i Pogórze Dynowskie,
- Park leśny „Dębina”,
- Pomniki przyrody: dąb „Aleksander”, dąb „Wincenty”, dąb „Jan”, dąb „Ludwik”, dąb „Seweryn”, lipa „Cecylia”.

Mimo że cały powiat krośnieński należy do regionów atrakcyjnych turystycznie, gmina Krościenko Wyżne nie posiada żadnej bazy noclegowej.

Obok bazy noclegowej i gastronomicznej do infrastruktury turystycznej należą wytyczone szlaki turystyczne, zarówno piesze, jak i rowerowe. Przez Krościenko Wyżne przebiega międzynarodowy „Szlak Śladami Aleksandra Fredry” (życia i twórczości) – łączący miejsca związane bezpośrednio z rodziną Fredrów i Szeptyckich, a także transgraniczny szlak rowerowy „Beskidzkie Muzea”, tworzący pętlę opartą o 21 obiektów muzealnych o randze światowej, prowadzący w większości mało uczęszczanymi drogami lokalnymi o dobrej nawierzchni, przebiegającymi przez najbardziej atrakcyjne tereny powiatu krośnieńskiego po stronie polskiej.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo wysoko oceniona przez mieszkańców, bowiem 92,5% badanych oceniło ją pozytywnie. Przeciwną opinię wyraziło 7,5% ankietowanych.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komendę Miejską Policji w Krośnie, w 2019 r. na terenie gminy Krościenko Wyżne stwierdzono ogółem 59 przestępstw (o 17 więcej w porównaniu z 2018 r.), z czego zostały wykryte 34 (o 3 więcej w porównaniu z 2018 r.). Do najczęściej popełnianych czynów karalnych należały: przestępstwa przeciwko mieniu (stwierdzonych 19 przypadków, wykrytych 8), przestępstwa gospodarcze (10 przypadków, wykrytych 5), przestępstwa kradzieży z włamaniem (4 przypadki, wykryte 0), przestępstwa uszkodzenia cudzej rzeczy (4 przypadki, wykryty 1), przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (3 przypadki, wykryte 3), przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (3 przypadki, wykryte 3), przestępstwa niealimentacyjne (2 przypadki, wykryte 2), przestępstwa dotyczące posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych (2 przypadki, wykryte 2) oraz przestępstwa dotyczące prowadzenia pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości (4 przypadki, wykryte 4), inne przestępstwa drogowe (4 przypadki, wykryte 4).

Komenda Miejska Policji w Krośnie nie prowadziła w latach 2017-2019 żadnych postępowań przygotowawczych wobec osób nieletnich.

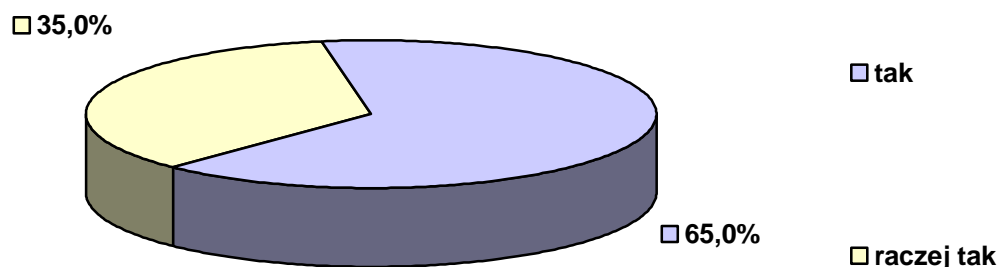
Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Krośnie przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2017 r. policjanci wszczęli 32 takie procedury, w 2018 r. – 31, a w 2019 r. – 35.

Według danych Sądu Okręgowego w Krośnie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich prowadził w latach 2017-2019 r. wobec mieszkańców gminy następujące nadzory i dozory kuratorskie:

- Sprawy osób dorosłych objętych dozorem kuratora:
 - **14 spraw dozorowych łącznie** (nad 14 osobami) w sprawach karnych – w tym 1 dozór w 2017 r., 3 dozory w 2018 r., 10 dozorów w 2019 r.
- Sprawy nieletnich objętych nadzorem kuratora i opiekuńcze, w których rodzicom została ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora:
 - **4 sprawy nadzorowe łącznie** – w tym 2 nadzory nad nieletnimi (jako środek wychowawczy) wpłynęły do wykonania w 2018 r., i 2 nadzory w sprawach opiekuńczych małoletnich (łącznie obejmowały 3 małoletnich dzieci) wpłynęły do wykonania w 2017 r. i 2019 r.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Krościenko Wyżne pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że w miejscu zamieszkania czują się oni bezpiecznie lub raczej bezpiecznie.

12. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym wchodzi zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów czy prawo energetyczne.

Z końcem 2019 r. kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 12 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–

pracownicy socjalni	3	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	–	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	8	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2019 r. w gminie Krościenko Wyżne wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 874 mieszkańców.

Tabela 24. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	2
	średnie kierunkowe		–	1
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	1
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	1
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			1	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			2	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			2	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Z końcem 2019 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał dyrektor oraz 2 pracowników socjalnych, wykształceniem średnim kierunkowym legitymował się 1 pracownik socjalny. Dodatkowo dyrektor GOPS-u posiadał ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, natomiast I stopień

specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego posiadał 1 pracownik socjalny, a 1 z pracowników socjalnych legitymował się II stopniem specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Krościenko Wyżne na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	7 213 782,87	7 339 664,73	8 448 325,66
w tym na świadczenia pomocy społecznej wraz z kosztami	1 115 461,58	1 010 075,83	1 005 075,92
w tym na świadczenia rodzinne wraz z kosztami	1 792 600,93	1 927 154,05	2 061 100,80
w tym na świadczenia wychowawcze wraz z kosztami	4 172 640,36	3 997 865,78	4 968 510,80
w tym na świadczenia Dobry Start wraz z kosztami	–	240 880,00	236 530,00
w tym na Asystenta Rodziny	14 129,21	21 760,24	22 757,69
w tym na GPPiRPA	76 952,96	81 006,55	86 688,29
w tym na składki zdrowotne od świadczeń rodzinnych	4 764,70	6 242,85	8 827,35
w tym na koszty obsługi Programu Karta Dużej Rodziny	171,52	141,58	798,09
w tym na Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej	29 671,61	47 060,85	51 656,71
w tym na działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	6 300,00	6 100,00	6 000,00
na zadania własne gminy	1 242 904,79	1 181 275,12	1 248 927,72
na zadania zlecone gminie	5 970 878,08	6 158 389,61	7 199 397,94

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie rosła (od 7 213 782,87 zł w 2017 r. do 8 448 325,66 zł w 2019 r.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływała na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc,

zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływała na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	217	192	159
liczba rodzin	164	149	128
liczba osób w rodzinach	395	349	285
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	7,01%	6,19%	5,05%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 zmniejszała się (z 395 w 2017 r. do 285 w 2019 r.). Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2019 r.

Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	77
17-21 lat	26
22-30 lat	14
31-40 lat	30
41-50 lat	52
51-60 lat	39
61-70 lat	27
71 lat i więcej	20
razem	285

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Tabela 28. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	42

pracuje dorywczo	16
nie pracuje	61
studiuje	2
uczy się	13
na rencie	19
na emeryturze	30
na zasiłku dla bezrobotnych	2
bezrobotny bez prawa do zasiłku	15

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 16. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby niepracujące. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	126	103	78	292	242	146
bezdomność	3	2	1	3	2	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	21	23	13	105	120	70
bezrobocie	79	54	32	177	107	57
niepełnosprawność	84	77	68	184	159	131
długotrwała lub ciężka choroba	58	51	44	150	119	90
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	17	11	9	65	46	27
w tym rodziny niepełne	4	2	1	12	10	2
w tym rodziny wielodzietne	2	1	0	12	7	0
przemoc w rodzinie	6	12	7	25	35	19
alkoholizm	23	25	18	33	36	22

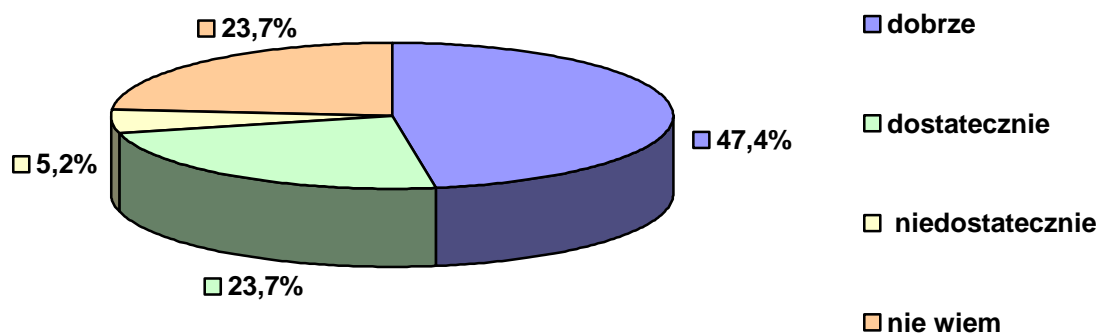
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	2	1	8	2	1
zdarzenie losowe	0	0	3	0	0	10
sytuacja kryzysowa	1	0	1	2	0	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były ubóstwo oraz niepełnosprawność. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu nastąpił spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin w obu przypadkach także ulegała zmniejszeniu w trakcie rozpatrywanego okresu. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: ulegające wahaniom pod względem liczby rodzin alkoholizm oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, jak również zmniejszająca się w ostatnim roku analizy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdecydowana większość ankietowanych pozytywnie oceniła te działania. Zdaniem 47,4% badanych są one dobre, z kolei 23,7% ankietowanych przyznało, że są dostateczne. Tylko nieco ponad 5% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Prawie 24% respondentów nie było w stanie jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	158	143	122	151	138	128	356	310	284
rzeczowa	52	44	29	28	24	16	129	114	77
praca socjalna	X	X	X	154	137	72	353	296	41
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	1	1	0	1	1	0	1	1	0
usługi opiekuńcze	4	4	4	4	4	4	5	4	4
specjalistyczne usługi opiekuńcze	7	5	5	7	5	5	20	17	15
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	1	2	2	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Krościenko Wyżne najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie ulegała zmniejszeniu. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc w formie pracy socjalnej, a w następnej kolejności pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków. W ramach Szlachetnej Paczki mieszkańcy mogą ubiegać się o pomoc w postaci ubrań i sprzętu codziennego użytku. Zarówno w przypadku pracy socjalnej, jak i świadczeń rzeczowych, liczba rodzin, którym przyznano pomoc, systematycznie spadała w trakcie rozpatrywanego okresu. Znacznie mniejsze rozmiary miała pomoc w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

Dodatkową formą pomocy jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu

społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 24 kontrakty, w 2018 r. 16, zaś w 2019 r. zawarto 4 takie kontrakty.

Istotnym wsparciem dla borykających się z rozlicznymi problemami klientów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny. W 2019 r. 5 rodzin dysfunkcyjnych, w których wychowywało się 12 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 31. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	9	8	5
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	21	18	12
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	19	32	44
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	12 457,26	20 332,23	21 167,59

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 32. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	1	0	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	2	2	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,

3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Krościenko Wyżne zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 33. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	69	56	255
liczba rodzin objętych wsparciem	16	15	123
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	43	35	51

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Krościenku Wyżnym przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, rosła, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, malała. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 34. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 534 197,12	1 651 853,37	1 755 864,93
liczba osób, którym przyznano świadczenie	211	211	187

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	4 618	4 558	4 218
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	28	28	19
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	132	134	153
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	98	87	75
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia	252	308	271

i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego			
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	276	258	233
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	701	633	573
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	748	703	603
zasiłek pielęgnacyjny	1 694	1 658	1 664
świadczenie pielęgnacyjne	177	202	306
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	39	54	43
świadczenie rodzicielskie	91	175	151
dodatek dla opiekuna	45	36	10
razem	8 899	8 834	8 319

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W latach 2017-2019 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała zmniejszeniu. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym realizował Program Rodzina

500+. W 2019 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **4 902 928,29** zł. W grudniu 2019 r. ustalone prawo do świadczenia miało 578 rodzin.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W latach 2017-2019 w gminie Krościenko Wyżne przyznano po 1 takim świadczeniu w każdym roku analizy.

W 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 515 rodzin i objęło łącznie 763 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 228 900,00 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 125 dzieci i 224 osoby dorosłe w 2017 r. oraz 103 dzieci i 179 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 83 dzieci i 137 osób dorosłych w 2019 r.

Ponadto GOPS – w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020**, realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), udzielał pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. W 2019 r. pomoc w tej formie uzyskały 344 osoby, wydano w sumie 3 tony 849,70 kg żywności, która rozdawana była przez pracowników GOPS-u w ramach wolontariatu (Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Krosno) przy pomocy Ochotniczej Straży Pożarnej w Krościenku Wyżnym.

W ramach Akcji „**Szlachetna Paczka**” (we współpracy ze Stowarzyszeniem „Wiosna” z siedzibą w Krakowie), wytypowano do udziału w akcji 20 rodzin z terenu gminy. Zakwalifikowało się 12 rodzin, które otrzymały paczki w formie pomocy rzeczowej: telewizor, lodówkę, serwis do kawy, odkurzacz, rower, środki chemiczne, opał na zimę, pościel, poduszki oraz długoterminową żywność.

Ponadto prowadzona jest zbiórka nakrętek, które przekazywane są niepełnosprawnej ruchowo dziewczynce z terenu gminy, by wesprzeć jej rehabilitację.

W 2019 r. GOPS zorganizował także „Wigilię Integracyjną” dla osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych. W Wigilii brało udział około 200 osób. Pracownicy GOPS-u na tę okoliczność odwiedzili 339 osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, czy borykających się z problemem alkoholowym. Przekazali odwiedzonym osobom osobiście zaproszenia na Wigilię oraz złożyli świąteczne życzenia.

W analizowanym roku GOPS dofinansował letni i zimowy obóz harcerski oraz wyjazd harcerzy ze Szczepu im. Stanisława Filara do Krakowa po „Betlejemskie Świeatko Pokoju”, które zostało później przekazane podczas spotkania wigilijnego zorganizowanego przez Ośrodek.

W ramach działań realizowanych na rzecz dzieci i młodzieży GOPS współpracował także z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Krośnie. Z wypoczynku w koloniach letnich w Gdyni organizowanych przez TPD skorzystało troje wytypowanych przez Ośrodek dzieci z ubogich rodzin z gminy.

Kolejną formę świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły **świadczenia alimentacyjne**. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	11	12	11
liczba przyznanych świadczeń	184	224	221
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	70 296,46	83 802,01	85 840,00

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym na terenie gminy funkcjonuje Klub Seniora liczący 39 członków, 3 rodziny zastępcze sprawujące opiekę nad 4 dziećmi, a także 4 świetlice.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek powiatowych, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji	kategoria klienta	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Parkowa 2, 38-400 Krosno	dzieci i młodzież	84
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Bieszczadzka 1, 38-400 Krosno	- osoby niepełnosprawne - dzieci pozbawione opieki	2
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla Miasta Krosna i Powiatu Krośnieńskiego	ul. Legionów 8, 38-400 Krosno	osoby niepełnosprawne, dzieci niepełnosprawne	136
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie	ul. Bieszczadzka 5, 38-400 Krosno	osoby bezrobotne	77
5.	Sąd Rejonowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12, 38-400 Krosno	osoby nadużywające alkoholu, ofiary przemocy w rodzinie	21
6.	Poradnia Odwykowa	ul. Korczyńska 57, 38-400 Krosno	osoby uzależnione	16
7.	Wojewódzka Przychodnia Zdrowia	ul. Grodzka 45, 38-400 Krosno	osoby uzależnione	16

	Psychicznego			
8.	Polski Komitet Pomocy Społecznej	ul. Lewakowskiego 27b, 38-400 Krosno	osoby ubogie, niepełnosprawne	344
9.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	ul. Wojska Polskiego 41, 38-400 Krosno	dzieci z ubogich rodzin	3
10.	Polski Czerwony Krzyż Oddział Krosno	ul. Rynek 2, 38-400 Krosno	osoby niepełnosprawne ruchowo oraz niepełnosprawne intelektualnie	9

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie w roku szkolnym 2018/2019 obejmowała wsparciem dzieci i młodzież z terenu gminy Krościenko Wyżne. Z pomocy skorzystało ogółem 84 dzieci, w tym 1 dziecko do 3. roku życia, 13 dzieci w wieku przedszkolnym, 47 uczniów szkoły podstawowej i 23 uczniów klasy III gimnazjum. Pomocy udzielano z uwagi na: niepełnosprawności (ruchową, umysłową, niedostosowanie społeczne, autyzm), stan zdrowia, trudności emocjonalno-społeczne, dydaktyczne i wychowawcze oraz działania z zakresu doradztwa zawodowego. Wśród form pomocy były:

- wydane opinie:
 - o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – 5,
 - o objęciu pomocą psychologiczno-pedagogiczną – 4,
 - o dostosowaniu wymagań edukacyjnych – 11,
 - informacje postdiagnostyczne – 6,
- wydane orzeczenia:
 - o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego – 1,
 - o potrzebie indywidualnego nauczania – 6,
 - o potrzebie kształcenia specjalnego,
- objęcie terapią:
 - psychologiczną – 3,
 - pedagogiczną – 1,
 - EEG Biofeedback – 2,
 - terapia ręki – 2,
- udzielone porady zawodoznawcze w oparciu o badania zawodoznawcze – 38.

Ważną instytucją wsparcia jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie**. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u w gminie w odniesieniu do jej mieszkańców w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 38. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	b.d.	b.d.	b.d.
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	6	1	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	1
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	6	1	1
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	6	4	4
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	0	0	0
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.

13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2019 r. na terenie gminy Krościenko Wyżne funkcjonowało 7 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę dofinansowywania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 39. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.

lp.	nazwa organizacji	adres	charakterystyka prowadzonych działań
1.	Stowarzyszenie Kulturalne „Dębina”	ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne	<ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja kulturalna gminy Krościenko Wyżne, – dokumentowanie historii gminy, – pomoc placówkom oświatowym.
2.	GKS „Wisłok” Krościenko Wyżne	ul. Sportowa 17, 38-422 Krościenko Wyżne	<ul style="list-style-type: none"> – działanie na rzecz sportu, – promocja idei zdrowego stylu życia, – organizacja obozów i zgrupowań dla zawodników.

3.	LKS Orzeł Pustyny	ul. Centralna 15, 38-422 Pustyny	<ul style="list-style-type: none"> – działanie na rzecz sportu, – promocja idei zdrowego stylu życia, – organizacja obozów i zgrupowań dla zawodników.
4.	Stowarzyszenie Aktywnej Promocji Sportu i kultury „APSIK”	ul. Sportowa 17, 38-422 Krościenko Wyżne	<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, – tworzenie odpowiednich warunków do uprawiania sportu, – organizacja zawodów sportowych.
5.	Stowarzyszenie Zdrowie i Natura	ul. Kasztanowa 15, 38-422 Krościenko Wyżne	<ul style="list-style-type: none"> – promocja zdrowej żywności i tworzenie w tym zakresie programów edukacyjnych, – nadawanie certyfikatów jakości, – propagowanie zdrowego stylu życia.
6.	Ochotnicza Straż Pożarna Krościenko Wyżne	ul. Południowa 3, 38-422 Krościenko Wyżne	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom,
7.	Ochotnicza Straż Pożarna Pustyny	ul. Centralna 15, 38-422 Pustyny	<ul style="list-style-type: none"> – udział w akcjach ratowniczych, – działanie na rzecz ochrony środowiska.

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W 2019 r. w gminie Krościenko Wyżne funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 40. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. św. Marcina w Krościenku Wyżnym	ul. Brzozowska 1, 38-422 Krościenko Wyżne
2.	Parafia pw. Niepokalanego Serca NMP w Pustynach	ul. Kościelna 8, 38-422 Pustyny

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Parafie w gminie Krościenko Wyżne należą do Archidiecezji Przemyskiej, przy czym parafia pw. św. Marcina w Krościenku Wyżnym wchodzi w skład dekanatu Krosno II, a parafia w Pustynach to dekanat Miejsce Piastowe.

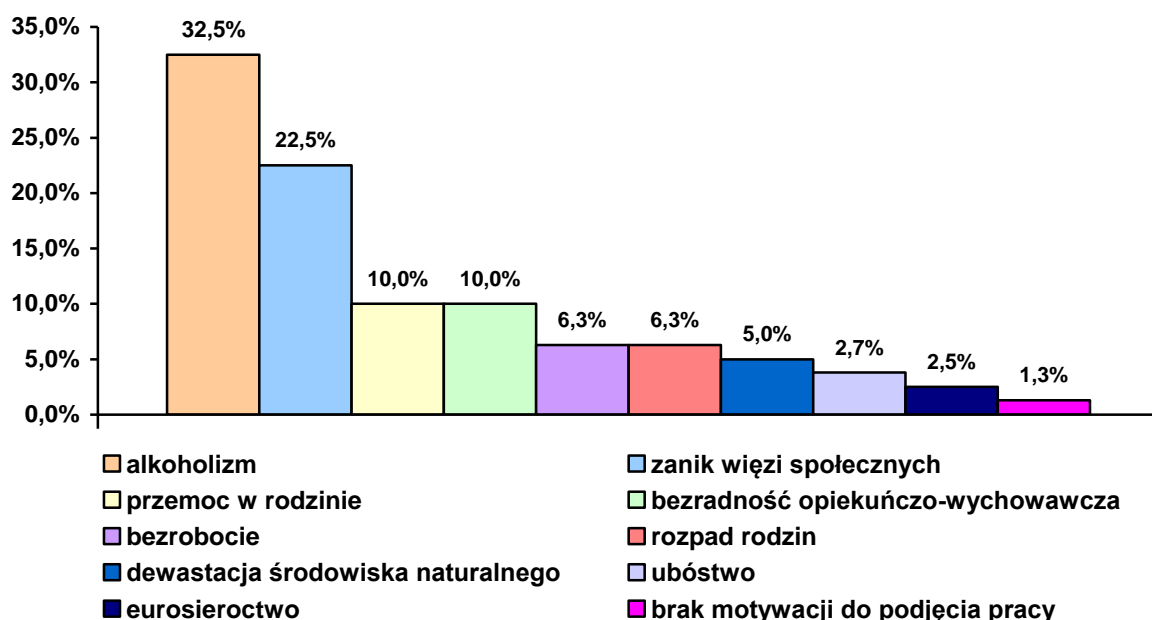
14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowanego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów

bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie gminy.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm. W dalszej kolejności wymieniali zanik więzi społecznych, przemoc w rodzinie, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz bezrobocie i rozpad rodzin, a także dewastację środowiska naturalnego i ubóstwo. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

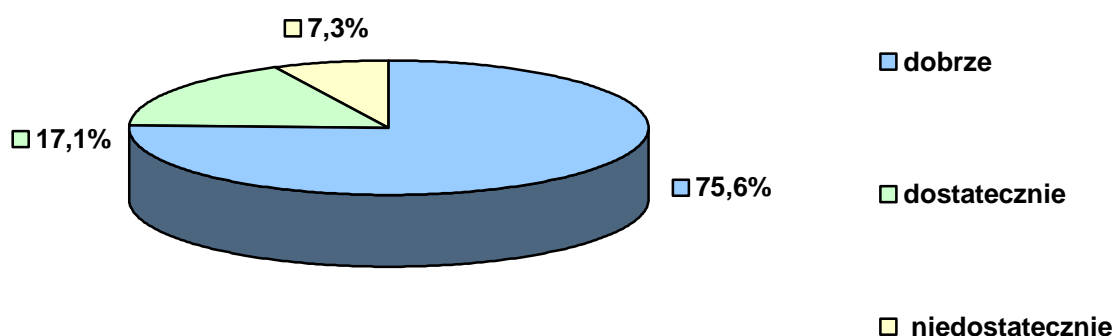
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych, pikników rodzinnych i warsztatów tematycznych oraz wydarzeń kulturalnych i sportowych, stworzenia oferty i miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenia działań zaspokajających potrzeby mieszkańców, a także promowania lokalnych produktów i artystów. Za równie ważne uznano utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury, wspieranie organizacji pozarządowych i zachęcanie mieszkańców do działalności społecznej oraz nawiązanie współpracy zagranicznej z gminami partnerskimi. Niektórzy respondenci postulowali kontynuowanie dotychczas organizowanych

w gminie inicjatyw kulturalno-sportowych, które mają na celu integrację lokalnej społeczności.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej utworzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych i samotnych oraz żłobka dla najmłodszych mieszkańców, organizowanie częstszych spotkań z wójtem gminy oraz wydarzeń poświęconych ochronie zdrowia, np. „Białe Niedziele”, a także prowadzenie warsztatów i treningów umożliwiających rozwój osobisty i społeczny. Wspomniano również o wyeliminowaniu ruchu motorowego ze ścieżek pieszo-rowerowych.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

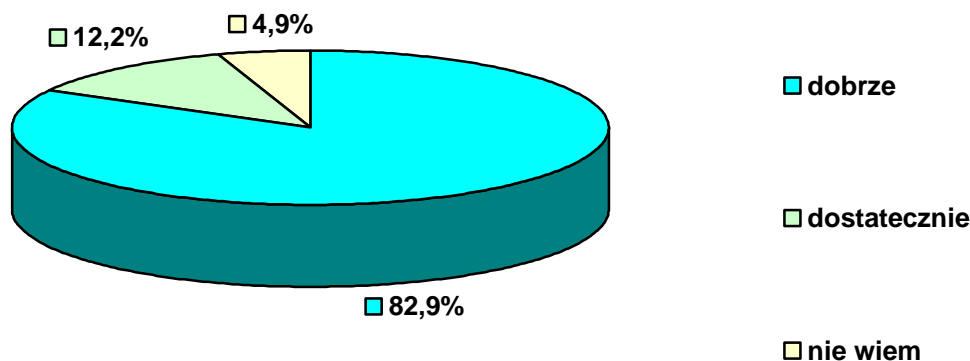

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy gminy pozytywnie ocenili komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem 75,6% respondentów jest ona dobra, a kolejne 17,1% przyznało, że jest ona dostateczna. Jednak 7,3% badanych uznało ją za niedostateczną.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Krościenko Wyżne jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy zdecydowana większość (95,1%) respondentów wyraziła opinię pozytywną. Niespełna 5% uczestników badania miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Krościenko Wyżne w latach 2017-2019 ulegała poprawie, bowiem z roku na rok malała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2018-2019 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, także spadała. W latach 2017-2019 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym zmniejszał się. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 41. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 580	3 574	3 562
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	127	100	77
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	62	52	46
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,55%	2,81%	2,16%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie krośnieńskim, województwie podkarpackim i w kraju.

Tabela 42. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie krośnieńskim	7,3%	6,1%	5,1%
stopa bezrobocia w województwie podkarpackim	9,7%	8,8%	7,9%

stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%
--------------------------	------	------	------

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat krośnieński charakteryzował się niższą w stosunku do województwa podkarpackiego, i w latach 2017-2018 wyższą w stosunku do kraju stopą bezrobocia. W 2019 r. stopa bezrobocia w gminie była nieznacznie niższa niż w kraju. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 r. dla gminy Krościenko Wyżne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	18	11	61,1%
25-34 lata	16	16	100,0%
35-44 lata	12	8	66,7%
45-54 lata	15	6	40,0%
55-59 lat	11	5	45,5%
60 lat i więcej	5	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	9	4	44,4%
1-3 miesiące	24	14	58,3%
3-6 miesięcy	17	12	70,6%
6-12 miesięcy	11	7	63,6%
12-24 miesiące	8	4	50,0%
powyżej 24 miesięcy	8	5	62,5%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	18	16	88,9%
policealne i średnie zawodowe	17	10	58,8%
średnie ogólnokształcące	7	6	85,7%

zasadnicze zawodowe	25	9	36,0%
gimnazjalne i niższe	10	5	50,0%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	10	8	80,0%
do 1 roku	20	16	80,0%
1-5 lat	11	9	81,9%
5-10 lat	12	5	41,7%
10-20 lat	7	4	57,1%
20-30 lat	13	4	30,8%
30 lat i więcej	4	0	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 18-24 lata i 25-34 lata, osoby z wykształceniem zawodowym oraz wyższym, osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy do 1 roku. Najmniej bezrobotnych w 2019 r. było w następujących grupach: osób w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy i powyżej 24 miesięcy, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat.

Wśród ogółu bezrobotnych 63 osoby (w tym 38 kobiet) znalazły się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 27 osób (20 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 18 osób (11 k.) do 25. roku życia, 23 osoby (11 k.) były długotrwale bezrobotne, 21 osób (7 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 14 osób (6 k.) korzystało ze świadczeń pomocy społecznej, 15 osób (14 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 8 osób (4 k.) było niepełnosprawnymi.

Tabela 44. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
górnictwo, wydobywanie	1	0
przetwórstwo przemysłowe	15	0

budownictwo	8	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13	0
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	0
transport i gospodarka magazynowa	1	0
informacja i komunikacja	2	
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	0
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	0
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	0
edukacja	1	0
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	0
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	0
pozostała działalność usługowa	1	0
działalność niezidentyfikowana	9	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze funkcjonujące w takich działach, jak: przetwórstwo przemysłowe (15 osób), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli (13 osób) oraz działalność niezidentyfikowana (9 osób).

Na koniec 2019 r. nie były dostępne żadne oferty pracy dla osób bezrobotnych.

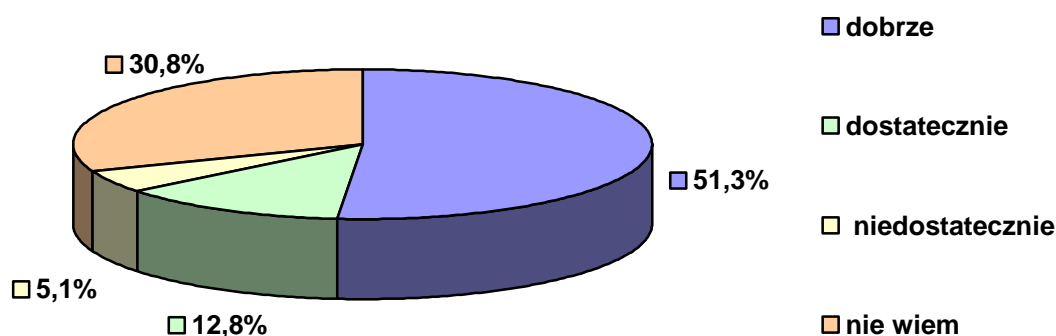
Każdego roku GOPS kwalifikuje osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy do wykonywania prac społecznie użytecznych. Pracownicy socjalni korzystają z pomocy PUP-u w kwestii ustalenia, czy osoby ubiegające się o pomoc finansową są osobami bezrobotnymi i figurują w ewidencji urzędu. Na bieżąco kontaktują się z Urzędem Pracy w Krośnie w celu rozeznania się w nowych ofertach pracy, szkoleniach i kursach, aby móc mobilizować podopiecznych do aktywności zawodowej.

W gminie Krościenko Wyżne bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał zmniejszeniu, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych,

gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały uznane za dobre przez 51,3% badanych, a kolejne 12,8% ankietowanych przyznało, że są one dostateczne. Jednocześnie 5,1% pytanych oceniło je negatywnie. Wysoki odsetek (30,8%) respondentów nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Krościenko Wyżne z powodu bezdomności ograniczała się w latach 2017-2019 do kilku przypadków, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 45. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	3	2	1
liczba osób w rodzinach	3	2	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W 2017 r. pomiędzy GOPS-em a Parafią rzymskokatolicką zostało zawarte porozumienie w sprawie udostępnienia Ośrodkowi w sytuacjach kryzysowych mieszkania chronionego – pomieszczenia będącego w posiadaniu parafii na tymczasowe zakwaterowanie osób wymagających schronienia.

17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorzady lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Krościenko Wyżne

Tabela 46. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	82 256,17	83 012,89	88 714,96

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W latach 2017-2019 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Krościenko Wyżne rosła (z 82 256,17 zł w 2017 r. do 88 714,96 zł w 2019 r.).

Tabela 47. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	76 952,96	81 006,55	86 688,29

na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	1 700,00	1 386,67	1 999,00
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	78 652,96	82 393,32	88 687,29

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W latach 2017-2019 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Krościenko Wyżne rosła.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Krościenku Wyżnym przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 48. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	8	9	9

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

Tabela 49. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	26	17	14
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	17	6	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

W latach 2017-2019 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, malała i wyniosła odpowiednio: 26, 17 i 14 osób. Komisja występowała także z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego, w 2017 r. złożono 17 takich wniosków, a w 2018 r. i 2019 r. – po 6 wniosków.

Tabela 50. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	12	14	13
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA	7	4	5

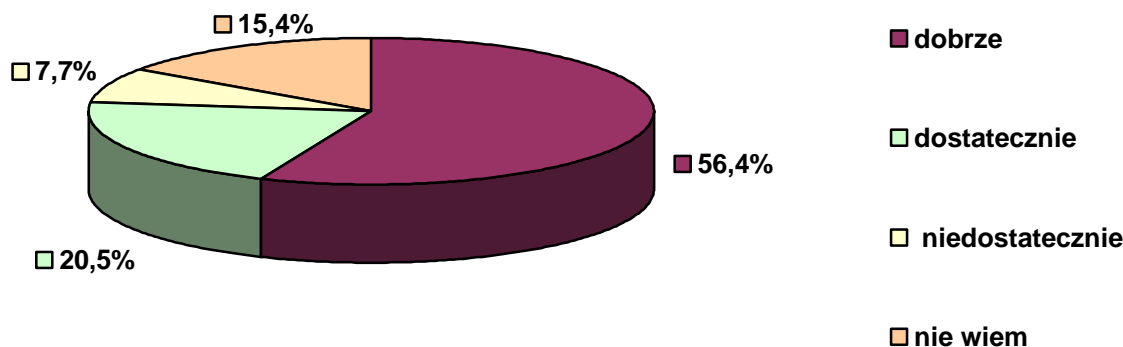
skierowała na terapię			
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z 12 osobami dotkniętymi tym problemem w 2017 r., 14 osobami w 2018 r. i 13 osobami w 2019 r. Na terapię w latach 2017-2019 Komisja skierowała odpowiednio: 7, 4 i 5 sprawców przemocy w rodzinie. W analizowanym okresie GKRPA nie złożyła zawiadomienia do prokuratury o przestępstwie przeciwko żadnemu ze sprawców przemocy w rodzinie.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

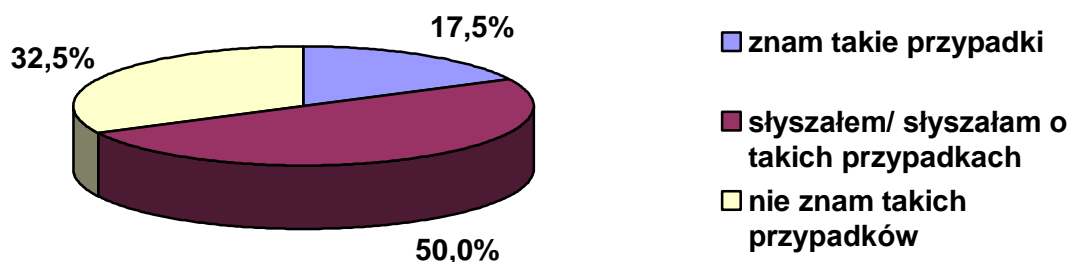
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Prawie 77% badanych pozytywnie oceniło działania przeciwdziałające uzależnieniom. Odmienną opinię wyraziło 7,7% ankietowanych. Ponad 15% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie.

W pewnej sprzeczności z tymi danymi pozostają wyniki badania ankietowego, gdzie alkoholizm był najczęściej wskazywanym problemem lokalnym dostrzeganym przez respondentów. Oznacza to, iż jest dotkliwie odczuwany przez mieszkańców i może stanowić realne zagrożenie porządku społecznego i prawidłowego funkcjonowania rodzin.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

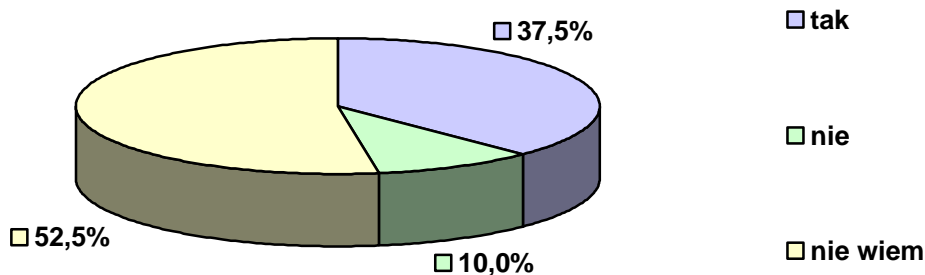

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 67,5% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszało. Ponad 32% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 37,5% badanych odpowiedziało twierdząco. Według 10% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Prawie 53% respondentów wskazało na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego. W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie – na wniosek instytucji, która założyła „NK”, albo w przypadku, gdy rodzina nie jest zainteresowana rozwiązaniem problemu i prowadzenie „NK” staje się bezzasadne.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 51. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Krościenko Wyżne w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	18	18	18
liczba spotkań ZI w ciągu roku	5	4	4
liczba spotkań grup roboczych	61	295	256
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	38	42	37
w tym sporządzone przez Policję	32	31	35
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	6	11	1

liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	20	22	23
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	16	19	17
liczba zawiadomień do Prokuratury	3	3	5
liczba zawiadomień do Sądu Rodzinnego	6	4	4
liczba osadzonych w zakładzie karnym na podstawie informacji uzyskanej z zakładu karnego	0	0	3

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Krościenku Wyżnym.

Wszystkie działania i procedury odbywają się we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, wykładów, spotkań ze specjalistami, szkoleń, warsztatów i pogadanek oraz konkursów, akcji społecznych i charytatywnych, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych. Dofinansowano wycieczki oraz materiały edukacyjne, jak również kolonie i ferie zimowe dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami wykluczenia społecznego. Finansowano też zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie Świetlicy Młodzieżowej w Publicznej Szkole Podstawowej w Krościenku Wyżnym (korzystało średnio 6 dzieci), prowadzenie Klubu Młodzieżowego w budynku OSP w Pustynach (korzystało średnio 23 dzieci), prowadzenie zajęć muzycznych (ok. 10 osób), prowadzenie zajęć szachowych i warcabowych (ok. 19 osób).

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 23 rodzinom (33 osobom w rodzinach) w 2017 r., 25 rodzinom (36 osobom w rodzinach) w 2018 r. i 18 rodzinom (22 osobom w rodzinach) w 2019 r. Pomoc z powodu narkomanii nie była w tym czasie udzielana. W analizowanym okresie wsparcie ze względu na przemoc w rodzinie przyznawano 6 rodzinom (25 osobom w rodzinach) w 2017 r., 12 rodzinom (35 osobom w rodzinach) w 2018 r. i 7 rodzinom (19 osobom w rodzinach) w 2019 r.

W gminie Krościenko Wyżne jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są (obok GOPS-u, GKRPA i ZI):

- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych, DDA, ich rodzin, a także osób dotkniętych przemocą oraz podejrzanych

o stosowanie przemocy w rodzinie. Punkt czynny był 3 razy w miesiącu po 2 godziny dziennie przez 12 miesięcy od stycznia do grudnia 2019 r. Z usług w Punkcie skorzystało 17 osób, którym udzielono 88 porad. Na funkcjonowanie Punktu wydatkowano kwotę 4 081,50 zł (opłacano specjalistę psychoterapii uzależnień),

- Punkt Porad Prawnych dla mieszkańców gminy – działał od stycznia do grudnia 2019 r., raz w miesiącu po 2 godziny dziennie. W tym okresie adwokat udzielił 38 porad 24 osobom z zakresu różnych dziedzin prawa (niektóre osoby pojawiły się dwa razy). Na funkcjonowanie Punktu wydatkowano kwotę 1 920,55 zł.,
- Punkt Porad Psychologicznych świadczył pomoc osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą. Od stycznia 2019 r. do grudnia 2019 r. przepracował 50 godzin w wymiarze trzy razy w miesiącu po dwie godziny z wyłączeniem lipca i sierpnia. Punkt zapewniał dostęp do fachowej pomocy. Skorzystało z niego 51 osób, którym psycholog udzielił indywidualnych porad. Na prowadzenie punktu przeznaczono 3 840,00 zł.,
- Konsultacje psychologiczne dla dzieci, młodzieży i rodzin z terenu gminy – w okresie od stycznia do grudnia 2019 r. (1 raz w miesiącu po 4 godziny dziennie) psycholog udzielił 45 porad 8 osobom (niektóre osoby pojawiły się kilka razy).

Ponadto w 2019 r. z Poradni Odwykowej w Krośnie skorzystało 16 osób uzależnionych, a w Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego w Krośnie pomoc uzyskało także 16 osób uzależnionych z gminy Krościenko Wyżne.

18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrzymywała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2017-2019 w gminie Krościenko Wyżne struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale nieco więcej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety w 2017 r. i 2018 r., natomiast w 2019 r. było w gminie o jednego mężczyznę więcej. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 52. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	5 632	5 637	5 621
liczba kobiet	2 822	2 824	2 810
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,01%	50,10%	49,99%

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie w rozpatrywanym okresie kobiety stanowiły ponad połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie w 2018 r. i 2019 r., natomiast w 2017 r. było więcej bezrobotnych mężczyzn.

Tabela 53. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	127	100	77
liczba bezrobotnych kobiet	62	52	46
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	48,8%	52,0%	59,7%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety zdecydowanie przeważały we wszystkich wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy i od 6 do 12 miesięcy, o stażu od 1 do 5 lat, osób o stażu do 1 roku oraz bez stażu pracy, a także osób w wieku 25-34 lata, 35-44 lata oraz 18-24 lata.

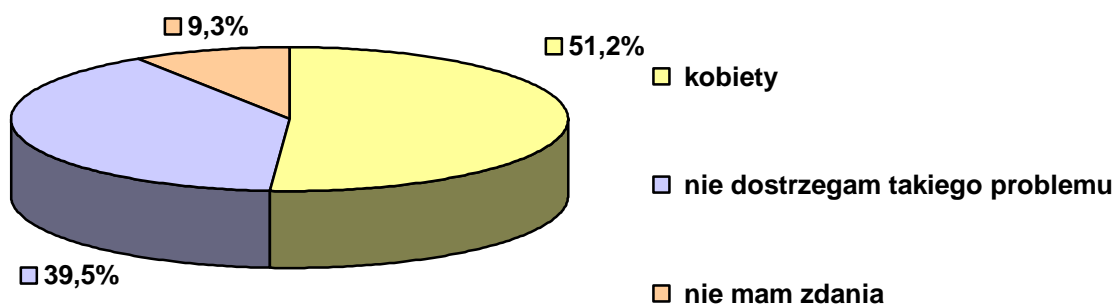
Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających

aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Krościenko Wyżne przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 43 ankiety wypełnione przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

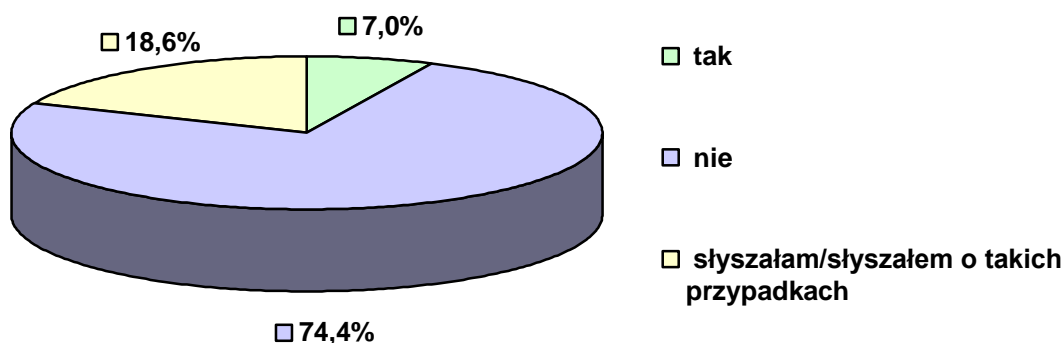
Dane z badania ankietowego.

Zdaniem 51,2% ankietowanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Prawie 39,5% respondentów nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 9,3% pytanych. Nikt z uczestników badania nie odpowiedział, że są to mężczyźni.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Zdecydowana większość (74,4%) spośród pytanych mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 18,6% badanych stwierdziło, iż słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a kolejne 7%

respondentów przyznało, że spotkało się z takimi przypadkami. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

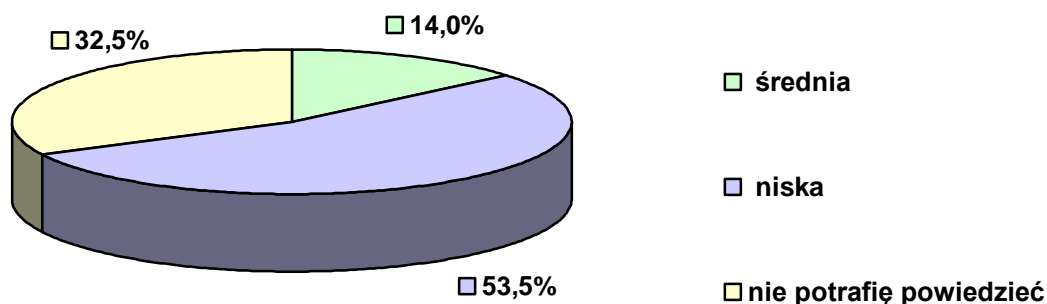
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

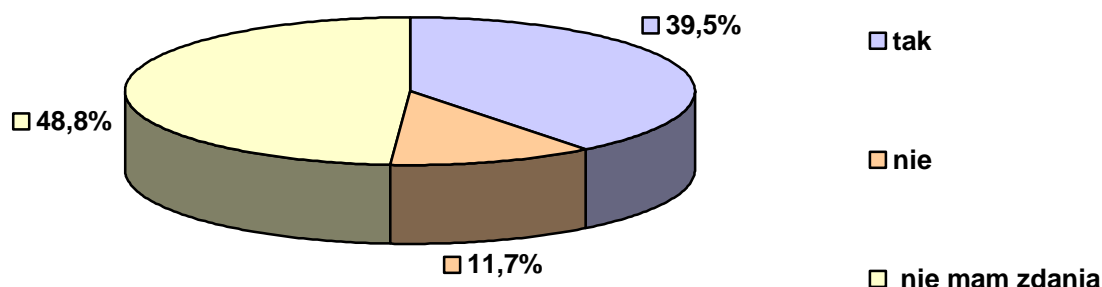

Dane z badania ankietowego

Według 53,5% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, a kolejne 14% respondentów przyznało, że jest ona średnia. Wysoki odsetek (32,5%) ankietowanych nie wyraził opinii w tej kwestii.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Prawie 49% respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii. Ponad 39% badanych potwierdziło potrzebę prowadzenia takich działań. Jednocześnie 11,7% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (30%) i płace (25%), a także udział we władzach samorządowych (17,5%) i awans zawodowy (15%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, wyrównania płac i szans zatrudnienia na rynku pracy oraz ułatwienie kobietom dostępu do funkcji społecznych i samorządowych. Za równie ważne uznano organizowanie szkoleń i zajęć z zakresu doradztwa zawodowego oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Z wypowiedzi udzielonych dla badania ankietowego, na którym opiera się w znacznej mierze niniejsze opracowanie, wynika, że ankietowani dostrzegają problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikują je nie tylko w obszarze zatrudnienia. Według 51,2% ankietowanych zagrożone problemem nierówności są kobiety, nadto prawie 26% respondentów zna lub słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a większość respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie przy analizie wypowiedzi uczestników ankiety na temat równości szans kobiet i mężczyzn daje się zauważyć znaczny odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam

zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu jednostek i społeczeństwa. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

19. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badania ankietowego. Do analizy przedłożono 1 ankietę – wypełnioną przez pedagoga szkolnego i dyrektora placówki oświatowej funkcjonującej na terenie gminy: Publicznej Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Krościenku Wyżnym (liczba uczniów: 401, liczba nauczycieli: 54).

Zasoby i oferta szkolna

Placówka zatrudnia pedagoga, psychologa i logopedę, nie zapewnia natomiast opieki pielęgniarskiej ani doradcy zawodowego. Uczniowie mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego. Szkoła daje możliwość korzystania z Internetu. Placówka prowadzi dożywianie uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 11 dzieci. W szkole utworzono klasy integracyjne. Placówka organizuje nauczanie indywidualne oraz zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Oferuje też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i logopedyczne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkole

Publiczna Szkoła Podstawowa ma w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich: rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, informatyczne, ekologiczne, dziennikarskie, artystyczne (teatralne, muzyczne), a także sportowe i korekcyjne.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Badanie ankietowe miało również na celu rozpoznanie występowania zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, należało identyfikować w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień

natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiety informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 54. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	2
sięganie po alkohol	–
sięganie po narkotyki	–
niszczenie mienia szkolnego	2
kradzieże na terenie szkoły	–
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	–
udział w grupach negatywnych	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	–
autoagresja	1
ucieczki z domu	–
przestępczość ujawniona	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówce oświatowej gminy.

Tabela 55. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3
zaniedbanie	–
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	–
przemoc w rodzinie	–
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówce oświatowej gminy.

Wśród negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawniono po 2 przypadki palenia papierosów, niszczenia mienia szkolnego oraz 1 przypadek autoagresji. Przedstawiciel badanej placówki stwierdził, że w ciągu trzech ostatnich lat nie odnotowano wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w społeczności uczniowskiej.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 3 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Według uczestnika badania w ostatnich trzech latach nie przybyło zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez uczestnika badania.

Współpraca placówki oświatowej z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawiciela szkoły zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracuje, zaliczył: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Gminy, Policję, Ośrodek Zdrowia, Związek Harcerstwa Polskiego oraz parafie.

Pomoc, jaką szkoła oferuje dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie w postaci stypendiów socjalnych.

Pomoc, jaką szkoła oferuje dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. W placówce organizowane są rozmowy wspierające i konsultacje. Dzieci mogą również korzystać z pomocy w formie nauczania wspomagającego, uczestniczą także w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówki oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga przede wszystkim, zdaniem uczestnika badania, umożliwienia konsultacji psychologicznych w szerszym zakresie.

20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Krościenko Wyżne wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku

poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 56. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	5 632	5 637	5 621
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	917	936	952
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	16,3%	16,6%	16,9%

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym w 2019 r. udzielił pomocy 47 osobom w wieku powyżej 61 lat, co przełożyło się na 16,5% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	4	4	4
liczba osób łącznie w rodzinach	5	4	4

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W analizowanym okresie Ośrodek świadczył także specjalistyczne usługi opiekuńcze. W 2017 r. z tej formy skorzystało 7 rodzin (20 osób w rodzinach), rok później 5 rodzin (17 osób w rodzinach) i 5 rodzin (15 osób w rodzinach) w 2019 r.

W ramach współpracy GOPS-u z OSP w Krościenku Wyżnym w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej prowadzone są zajęcia rekreacyjno-rehabilitacyjne dla osób starszych.

Warto dodać, że od marca 2011 r. na terenie gminy funkcjonuje Klub Seniora. Umożliwia on osobom starszym i samotnym udział w życiu społecznym przez rozwijanie aktywnych form spędzania czasu oraz integrację ze środowiskiem lokalnym. Obecnie Klub liczy 37 członków. Spotykają się oni w salce Gminnej Biblioteki Publicznej w Krościenku Wyżnym (w budynku Przedszkola Samorządowego im. Wandy Chotomskiej) w ostatni wtorek miesiąca. Oprócz tych spotkań organizują wycieczki krajoznawcze, warsztaty plastyczne, spotkania z ciekawymi ludźmi. Panie uczestniczą w gimnastyce rekreacyjnej i aktywnie biorą udział w różnych inicjatywach organizowanych na terenie gminy, np.: Orszaku Trzech Króli, Koncercie kolęd, Koncercie charytatywnym, Dniu Kobiet czy Wigilii integracyjnej. Klub Seniora współpracuje z Kołem Gospodyń Wiejskich, Gminną Biblioteką Publiczną oraz Stowarzyszeniem Kulturalnym „Dębina”.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osoby starsze w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej oraz rehabilitacji, brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny oraz problemy komunikacyjne, a także niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa. Zwrócono także uwagę na brak zainteresowania problemami seniorów, marginalizację i wykluczenie społeczne oraz cyfrowe, a także zanik więzi sąsiedzkich.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, a ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była

reprezentowana przez 12% badanych. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinie, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Krościenko Wyżne, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była drugim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2017-2019.

Tabela 58. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	84	77	68
liczba osób łącznie w rodzinach	184	159	131

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Należy dodać, że w 2019 r. GOPS przyznał 271 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne. Ponadto w 2019 r. pomocą i wsparciem oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża w Krośnie objętych zostało 9 osób niepełnosprawnych ruchowo oraz niepełnosprawnych intelektualnie z terenu gminy.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krośnie dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 59. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	23	17	27
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	113	114	109
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	14	19	11
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	63	58	69
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	36	37	29

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krośnie.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Krościenko Wyżne mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 60. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	9 15 273 zł	12 18 190 zł	10 15 394 zł
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	27 22 329 zł	30 35 645 zł	40 43 974 zł
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	10 23 700 zł	3 3 000 zł	1 7 000 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.

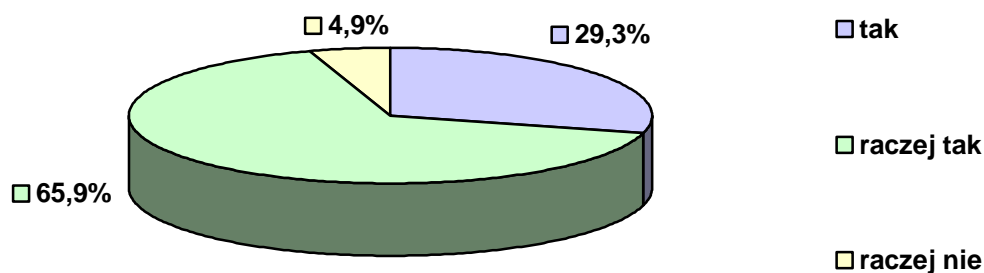
Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, bariery architektoniczne, utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych, brak odpowiednich środków komunikacji

publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych oraz niewystarczającą opiekę ze strony instytucji pomocowych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak pomocy w czynnościach dnia codziennego, a także samotność i niskie dochody.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (95,2%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 4,9% badanych nie podziela tej opinii.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy w gminie • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • nieinicjowanie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • niewzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • efektywna oferta działań aktywizujących dla bezrobotnych • wzrastająca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • rosnące zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w gminie • brak chętnych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych u osób bezrobotnych oraz brak motywacji u tych osób do podjęcia pracy • epidemia COVID-19

<p>prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak postępującego zjawiska ubożenia wśród mieszkańców gminy • niewzrastająca liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością 	
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, a także organizowanie akcji charytatywnych oraz realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.

Szczególnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają jednak liczne słabe strony i zagrożenia, do których należy zaliczyć: niepodejmowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, nieinicjowanie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy, brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w gminie, a także epidemię COVID-19.

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • nieanalizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • małe zainteresowanie podmiotów przeciwdziałających przemocy domowej programem korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie • problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy w rodzinie • wypalenie zawodowe części kadry instytucji przeciwdziałających przemocy domowej, wywołane m.in. nadmiarem obowiązków zawodowych, przeżywaniem silnych emocji w kontakcie z problemem przemocy,

<p>w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie 	<p>nieświadomością własnych kompetencji zawodowych i granic możliwości pomocy</p> <ul style="list-style-type: none"> • duża roszczeniowość rodzin • brak zaangażowania rodziców w życie dzieci
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci • wystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej • zadowalająca oferta opieki przedszkolnej • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszanie się społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • niewystarczające możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • niezaspokojenie w pełni potrzeb finansowych w zakresie edukacji w placówkach oświatowych • bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych, będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy w rodzinie • brak wzorców w rodzinie pierwotnej • brak przejrzystych przepisów prawa w sprawie ujednoliconych narzędzi do rejestrowania aktów przemocy w rodzinie przez przedstawicieli ochrony zdrowia, oświaty oraz dotyczących zadań, organizacji, składu i zasad funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych przeciwdziałających przemocy domowej • niewłaściwe interpretowanie ustawy o ochronie danych osobowych i innych ustaw prowadzące do zakłóceń i paraliżu wymiany informacji oraz podejmowania działań przeciwdziałających temu problemowi • izolacja dzieci niepełnosprawnych objętych nauczaniem indywidualnym powoduje zaburzenia w ich socjalizacji

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie odpowiednią kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój dzieciom i młodzieży, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego

dla dzieci i młodzieży, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny takie zagrożenia, jak wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, niewystarczające możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, nieanalizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, niezaspokojenie w pełni potrzeb finansowych w zakresie edukacji w placówkach oświatowych, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych, będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy w rodzinie, brak wzorców w rodzinie pierwotnej, brak przejrzystych przepisów prawa w sprawie ujednoczonych narzędzi do rejestrowania aktów przemocy w rodzinie przez przedstawicieli ochrony zdrowia, oświaty oraz dotyczących zadań, organizacji, składu i zasad funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych przeciwdziałających przemocy domowej, niewłaściwe interpretowanie ustawy o ochronie danych osobowych i innych ustaw prowadzące do zakłóceń i paraliżu wymiany informacji oraz podejmowania działań przeciwdziałających temu problemowi czy izolacja dzieci niepełnosprawnych objętych nauczaniem indywidualnym, która powoduje zaburzenia w ich socjalizacji – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych 	<ul style="list-style-type: none"> • bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • brak specjalistów od terapii rodzin • alkoholizm i inne uzależnienia • długi czas oczekiwania na diagnostykę • brak ośrodków zajmujących się uzależnieniami dzieci niepełnosprawnych • łatwa dostępność do używek • brak opieki stomatologicznej dla dzieci w szkołach

<p>programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie • wzrastające koszty leczenia, środków farmakologicznych i usług rehabilitacyjnych • brak odpowiednich przepisów pozwalających na izolację rodziny od osoby uzależnionej od alkoholu

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony – bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej i zagrożenia – zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia oraz wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie, brak specjalistów od terapii rodzin, alkoholizm i inne uzależnienia, długi czas oczekiwania na diagnostykę, brak ośrodków zajmujących się uzależnieniami dzieci niepełnosprawnych, łatwa dostępność do używek, a także liczne zagrożenia, jak:

wzrastające koszty leczenia, środków farmakologicznych i usług rehabilitacyjnych brak odpowiednich przepisów pozwalających na izolację rodziny od osoby uzależnionej od alkoholu – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych – prężna działalność Klubu Seniora • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej oraz rehabilitacji • problemy komunikacyjne • brak umiejętności i chęci do opieki nad osobami starszymi w rodzinach • małe wsparcie dla rodzin zajmujących się osobami starszymi • długi okres oczekiwania na wizytę u specjalisty, na refundowane zabiegi rehabilitacyjne czy operacyjne • mała liczba wypożyczalni oferujących sprzęt służący do rehabilitacji • niewystarczająca profilaktyka w zakresie stylu życia zapobiegającego chorobom wieku starczego
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewystępowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin • dostęp do takich form wsparcia, jak klub seniora przez osoby starsze z gminy • zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** nie uwypukla wyłącznie mocnych stron, takich jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie wystarczającą kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad seniorami oraz zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają liczne słabe strony i zagrożenia: brak umiejętności i chęci do opieki nad osobami starszymi w rodzinach, małe wsparcie dla rodzin zajmujących się osobami starszymi, długi okres oczekiwania na wizytę u specjalisty, na refundowane zabiegi rehabilitacyjne czy operacyjne, mała liczba wypożyczalni oferujących sprzęt służący do rehabilitacji,

niewystarczająca profilaktyka w zakresie stylu życia zapobiegającego chorobom wieku starczego, stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, a także zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną w gminie.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> • niemonitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • niedostateczna informacja dla przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • brak ofert zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych u lokalnych przedsiębiorców • mała liczba zawodów i miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych • niska akceptacja osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi ze strony społeczeństwa; • niska wiedza społeczeństwa na temat chorób psychicznych i funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się na stałym poziomie liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • oferty pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie • zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych • niższy poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych w stosunku do ogółu ludności

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, upowszechnianie wśród osób

niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy oraz prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie, zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych, nieinformowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, brak ofert zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców, mała liczba zawodów i miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, niska akceptacja osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi ze strony społeczeństwa, niska wiedza społeczeństwa na temat chorób psychicznych i funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi, niższy poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych w stosunku do ogółu ludności.

Rozwiązywanie i zapobieganie tym problemom wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych, które stawiają sobie za cel pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • nadmierna biurokracja • niekorzystne postrzeganie kadry urzędniczej

<p>społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej podjęcie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu 	
<p>szanse</p>	<p>zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją wpływ środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną 	<ul style="list-style-type: none"> możliwość wypalenia zawodowego mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia rozbudowany system pomocowy skutkujący rezygnacją z aktywności zawodowej niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** pokazała wiele mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.

Mocnym stronom towarzyszą licznie dostrzegane szanse, jak: odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia, zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy, wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych, zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, wpływ środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb oraz wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną.

Należy jednak zwrócić uwagę także na słabe strony (nadmierna biurokracja, niekorzystne postrzeganie kadry urzędniczej) oraz zagrożenia, wśród których wskazywano na możliwość wypalenia zawodowego kadry pomocy społecznej, małą liczbą wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia oraz rozbudowany system pomocowy skutkujący rezygnacją z aktywności zawodowej, a także niedostatecznie rozwiniętą sieć placówek pomocy społecznej.

III. PROGRAMOWANIE

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027, jest następująca:

Tworzenie warunków dających szanse rozwoju wszystkim mieszkańcom, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, promowanie aktywizacji społecznej i realizacja idei społeczeństwa obywatelskiego – wspólnym dążeniem instytucji, organizacji i mieszkańców Gminy Krościenko Wyżne.

Realizacja wyznaczonych na kolejnych stronach celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom wymagającym wsparcia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji materialnej. 2. Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 3. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych. 4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem. 5. Organizowanie zbiorów odzieży, mebli i artykułów gospodarstwa domowego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i ubogich, 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>

	<p>przekazywanie środków czystości, artykułów szkolnych.</p> <p>6. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.</p>	
<p>2. Aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego. 5. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców. 7. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 8. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych. 9. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska 	<p>działania ciągłe</p>

<p>bezdomnością i bezdomnym.</p>	<p>bezdomności na terenie gminy.</p> <p>2. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego.</p> <p>3. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia w załatwianiu spraw urzędowych osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.</p> <p>4. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.</p>	
---	---	--

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	8 448 325,66	11 827 525,00	UG/GOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	1,46 %	2,54 %	UG/GOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	159	120	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach					

korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	146	105	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	57	42	GOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	1	1	GOPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	5,05	4,3	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	41	65	GOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	4	8	GOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	77	55	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	46	35	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	2,16	1,8	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny. 2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych. 3. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 	działania ciągłe

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 6. Rozwijanie współpracy z pedagogami szkolnymi. 7. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 8. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych. 9. Wspierania inicjatyw mających na celu tworzenie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3. 10. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 11. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych i Kościoła. 	
<p>2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 	<p>działania ciągłe</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 6. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 7. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 	
<p>3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy. 4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>6. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.</p> <p>7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.</p>	
--	---	--

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	128	95	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	9	7	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	72	75	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	5	7	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	18	15	GOPS	raz w roku

narkomanii	rodzina	0	1	GOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	7	7	GOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	37	25	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	187	205	GOPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	11	12	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	123	98	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Kontynuowanie działalności Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy. 9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	<p>działania ciągłe</p>

<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne. 	<p>działania ciągłe</p>
---	---	-------------------------

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	952	1020	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	16,9	18,0	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 61 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	47	55	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy	rodzina	68	80	GOPS	raz w roku

społecznej z powodu niepełnosprawności					
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	9	14	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	3	3	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 	działania ciągłe

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Dbłość o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 6. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 	
<p>2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu. 	działania ciągłe
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych 	działania ciągłe

	skutków. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	
--	--	--

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej i aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	10	10	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	349	349	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo/wykroczenie	59	48	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach	program/osoba	8/300	8/300	placówki oświatowe, PPP	raz w roku

oraz liczba osób nimi objętych					
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	inwestycja/zł	7/549 266,84	9/600 000.00	UG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 	działania ciągłe

	<p>5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy</p>	
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmocnienie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>5. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	<p>działania ciągłe</p>

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego,	szkolenie	12	12	GOPS	raz w roku

w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,					
liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	7	8	UG, NGO-s, GOPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	34	34	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGO-s	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	18	18	UG, rady sołeckie	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu”.¹

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej

¹ Piotr Sztompka, Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą, (w:) Joanna Kurczewska (red.), Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie, Warszawa 1999, IFiS PAN, ss. 41-42.

<p>CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych

	<p>w życiu społecznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
<p>CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
<p>CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii.

Konstruując ramy finansowe dla budowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027 przyjęto jako odniesienie planowane wydatki w działach: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 - edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, które w 2020 r. wyniosły **17 240 933,05 zł** (stan na 30.09.2020 r.).

Wyznaczając ramy finansowe na lata 2021-2027, które służyć będą realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne, uwzględniono czynniki ryzyka w postaci zmieniających się przepisów prawa oraz bieżącej projekcji wskaźnika inflacji CPI, który w kraju w 2019 r. wyniósł 2,3%, a ostateczna jego notowana wartość z czerwca 2020 r. wyniosła ogólnie 3,3%.

Poniższa tabela przedstawia zakładany poziom wydatków na realizację strategii w całym okresie jej obowiązywania.

Tabela 61. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach						
2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
17 809 883	18 397 609	19 004 730	19 631 886	20 279 738	20 948 969	21 560 821

Należy zaznaczyć, iż nakłady na finansowanie poszczególnych działań w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027 mogą zostać powiększone o środki pozyskane z funduszy krajowych, z funduszy Unii Europejskiej oraz o środki własne organizacji pozarządowych.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Dyrektorem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;

5. Program współpracy Gminy Krościenko Wyżne z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych z terenu gminy.

Projekt: „Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży.”

Wnioskodawca projektu:

ZHP Szczep Harcerski Krościenko Wyżne, Szkoła Podstawowa w Krościenku Wyżnym, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13) 431-56-60, f. (61) 442-69-84, e-mail:pgkw@o2.pl.

Cel główny projektu:

- ochrona młodzieży przed patologią,
- ograniczenie zniszczeń w obiektach publicznych,
- organizacja zadań pozalekcyjnych sportowych i świetlicowych,
- organizacja zajęć w terenie, wycieczek, biwaków, zimowisk, obozów i kolonii,
- opieka psychologiczna i pedagogiczna nad młodzieżą.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa w Krościenku Wyżnym – sala gimnastyczna, biwaki w Woli Michowej lub Myczkowcach, zimowisko w Stępnie, obóz nad morzem.

Beneficjenci projektu:

Młodzież wskazana przez szkołę i pedagoga szkolnego, członkowie drużyn harcerskich.

Partnerzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Dyrekcje Szkół,
- Związek Harcerstwa Polskiego.

Czas realizacji projektu:

Każdy rok szkolny.

Projekt: „Wyrównanie szans uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej w Krościenku Wyżnym.”

Wnioskodawca projektu:

Publiczna Szkoła Podstawowa w Krościenku Wyżnym, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13) 431-56-60, f. (61) 442-69-84, e-mail:pgkw@o2.pl.

Cel główny projektu:

- osłabienie istniejących barier równości poprzez przekazywanie młodzieży niestereotypowej wiedzy oraz pokazanie szerokiego, niezależnego od płci, spektrum możliwych wyborów życiowych,
- rozwijanie samodzielnego i logicznego myślenia młodzieży,
- rozwijanie aktywności twórczej oraz zainteresowań uczniów,
- pomoc uczniom zagrożonym niepowodzeniami szkolnymi,
- wyrabianie motywacji do podejmowania wysiłku, poszukiwania własnych mocnych stron,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym,

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa w Krościenku Wyżnym, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie ze zróżnicowanych środowisk wiejskich, mający różne zdolności i umiejętności w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, z różną świadomością ekologiczną.

Partnerzy:

- Gmina Krościenko Wyżne,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Związek Harcerstwa Polskiego.

Czas realizacji projektu:

Rok szkolny 2021/2022.

Projekt: Biegi dla dzieci i młodzieży oraz Bieg „Dycha Siekiernika”.

Wnioskodawca projektu:

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym, ul. Sportowa 17, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. 697 482 468, e- mail: rprzymusinski@interia.pl; Wójt Gminy Krościenko Wyżne, Klub Biegacza w Krościenku Wyżnym, Stowarzyszenie Aktywnej Promocji Sportu i Kultury „APSIK” w Krościenku Wyżnym.

Cel główny projektu:

- popularyzacja biegania jako najprostszej formy aktywności ruchowej,
- upowszechnianie zdrowego stylu życia i aktywnego spędzania czasu,
- promocja gminy Krościenko Wyżne, integracja środowiska biegaczy.

Miejsce realizacji projektu:

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym.

Beneficjenci projektu:

Dzieci i młodzież z terenu gminy Krościenko Wyżne i okolic, rodzice w roli opiekunów i kibiców.

Partnerzy:

- Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
- OSP Krościenko Wyżne,
- Szkoła Podstawowa w Krościenku Wyżnym,
- Komenda Miejska Policji w Krośnie,
- Rada Sołecka w Krościenku Wyżnym,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Czas realizacji projektu:

Cyklicznie w każdym roku.

Projekt: „Spotkania autorskie z poetami i rzeźbiarzami, rajd rowerowy jako aktywny sposób na spędzenie czasu z rodziną.”

Wnioskodawca projektu:

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Południowa 11, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13) 43-152-68;

Gminna Biblioteka Publiczna, filia w Pustynach, ul. Centralna 13, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13) 43-150-44, e-meil: biblioteka@kroscienkowyzne.eu.

Cel główny projektu:

- popularyzacja kultury miejscowych artystów poprzez zaangażowanie w organizację imprez kulturowych,
- organizacja wieczorków poetyckich, spotkań ze znanymi artystami rzeźbiarzami,
- tworzenie kół literackich, zajęć warsztatowych i plastycznych,
- udział w różnych inicjatywach organizowanych na terenie gminy,
- promocja gminy Krościenko Wyżne.

Miejsce realizacji projektu:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Krościenku Wyżnym,
- Biblioteka w Pustynach.

Beneficjenci projektu:

Dzieci i młodzież z terenu gminy Krościenko Wyżne i okolic, mieszkańcy gminy Krościenko Wyżne.

Partnerzy:

- Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- Rada Gminy Krościenko Wyżne.

Czas realizacji projektu:

Cyklicznie w każdym roku.

Projekt: „Dawne zwyczaje, tradycje a nowoczesny świat.”

Wnioskodawca projektu:

Klub Seniora, ul. Południowa 11, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13)43-152-68.

Cel główny projektu:

- kultywowanie dawnych zwyczajów i tradycji poprzez różne zajęcia rękodzielnicze,
- rozwijanie aktywnych form spędzania czasu poprzez uczestnictwo w gimnastyce rekreacyjnej,
- organizacja wycieczek krajoznawczych i historycznych,
- aktywny udział w różnych inicjatywach organizowanych na terenie gminy,
- pokazy gotowania i pieczenia.

Miejsce realizacji projektu:

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Południowa 11, 38-422 Krościenko Wyżne.

Beneficjenci projektu:

Mieszkańcy z terenu gminy Krościenko Wyżne i okolic, dzieci i młodzież.

Partnerzy:

- Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Krościenku Wyżnym.
- Koło Gospodyń Wiejskich

Czas realizacji projektu:

Cyklicznie w każdym roku.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	23
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	23
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019.....	23
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	24
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	25
Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019	26
Tabela 9. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019.....	26
Tabela 10. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	27
Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	27
Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	27
Tabela 13. Wykaz placówek opiekuńczych, przedszkolnych i oświatowych działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	27
Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2019 r.	29
Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2019 r.....	29
Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	31
Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, praktyk lekarskich i pielęgniarskich, aptek i sklepów medycznych w gminie w 2019 r.	31
Tabela 18. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.....	32
Tabela 19. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat z gminy w 2019 r.....	32
Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.	33
Tabela 21. Sport i rekreacja w 2019 r.	34
Tabela 22. Wykaz obiektów rekreacyjno-sportowych oraz klubów sportowych na terenie gminy w 2019 r.....	34
Tabela 23. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. ...	38
Tabela 24. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. .	39
Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	40
Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	41
Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	41
Tabela 28. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	41
Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	42
Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019	44
Tabela 31. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	45
Tabela 32. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	45
Tabela 33. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	46
Tabela 34. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	46
Tabela 35. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	46
Tabela 36. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	49
Tabela 37. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku	50
Tabela 38. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	52
Tabela 39. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.	52
Tabela 40. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy.....	53
Tabela 41. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	56
Tabela 42. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	56

Tabela 43. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....	57
Tabela 44. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy	58
Tabela 45. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	61
Tabela 46. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019.....	61
Tabela 47. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	61
Tabela 48. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019	62
Tabela 49. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	62
Tabela 50. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	62
Tabela 51. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Krościenko Wyżne w latach 2017-2019	65
Tabela 52. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	68
Tabela 53. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	68
Tabela 54. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	73
Tabela 55. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	73
Tabela 56. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	75
Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019	75
Tabela 58. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	77
Tabela 59. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	78
Tabela 60. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	78
Tabela 61. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027.....	111

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkoły w gminie?.....	30
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	30
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?.....	33
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	36
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	38
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	43
Wykres 7. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?	54
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?...	55
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?	56
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	60
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?.....	63
Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	64
Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....	64
Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	69
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	70

Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	70
Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć? ...	71
Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	79